



Foto: Lars Lidström

ÅTERANSTÄLL BIL & TRAKTOR ARBETARNA!

Centern & kärnkraften ☆ Pappers kongress

Sosseopposition: »Offensiv« & »Hoffa«

Norge: pris og lønestopp ☆ Chile ☆ Iran

Vad betyder mullvaden?

Bil & Traktor:

STOPPA STREJKBRYTERIET !



Arbetarna vid Bil & Traktor i Boden har nu blivit avskedade. Detta ställer solidaritetsarbetet inför nya uppgifter. Även om vi inte är politiskt eniga med Bil & Traktor i alla avseenden anser vi att det är väldigt viktigt med ett fortsatt kraftfullt stödarbete för att arbetarna ska återanställas på sina egna villkor. Kampen gäller inte bara Bil och Traktor, den gäller hela arbetarklassen.

YTTERLIGARE EN AD-DOM

Fredagen den 1 september instämde de strejkande på nytt till Arbetsdomstolen (AD). Målet skulle komma upp redan på tisdagen den 5 och dom falla på fredagen. Både Metall och Motorbranschens Arbetsgivarförbundet (MAF) var överens om att det var ett viktigt och brådskande mål. MAF krävde de strejkande på 1200 kr i böter och ville att AD skulle beordra de strejkande att återgå.

Utanför domstolen demonstrerade Bil&Traktorarbetarna och några solidaritetskommittéer för Bodenarbetarnas sak. Blommor och insamlade pengar delades ut. Ett uttalande lästes upp. Däri sades bl a: "AD behandlar oss på ett skamligt sätt. De ger oss endast fyra dagar till att ordna vårt försvar. När direktörer smugglar ut miljoner ur landet får de månader på sig att förbereda sitt försvar och de frikänns oftast. De har rätten på sin sida - inte arbetarna." När rättegången började var salen fylld till bristningsgränsen.

Bil&Traktorarbetarna (liksom LO-juristen) menade att målet måste läggas ned och hänvisade till vad en doktorand i arbetsrätt, Håkan Göransson, skrivit i *Dagens Nyheter*. Han skrev där att "enligt min mening är MAF:s nya stämning juridiskt ohållbar (för det är) en grundregel inom juridiken att en och samma sak inte kan prövas flera gånger av domstol."

Men MAF-advokaten visste på råd. Han sa att "den här nya stämningen gäller strejken efter den 26 juli då den förra rättegången hölls. Det är fritt fram för AD." Till detta fogade han en längre utläggning om vad AD sagt i några tidigare domar. Om LO-juristen verkligen hade varit intresserad av att målet skulle läggas ned hade han antagligen argumenterat emot MAF-advokaten. Det var ju han, och inte Bil&Traktorarbetarna, som satt inne med kunskapen om de möjliga och de omöjliga tolkningarna av lagarna om arbetsrätten. Istället så var han tyst. Rätten drog sig tillbaka i fem minuter innan den meddelade att MAF:s tolkning gällde.

Ur MAF:s slutanförande saxar vi följande: "Vi kan här i landet glädja oss åt att fackföreningsrörelsen intar en bestämd hållning till förmån för kollektivavtal." Om företagen ger löner så "åtar sig fackföreningsrörelsen att leverera arbetsfred". (Tage Fransson från Träindustriarbetarförbundet, LO:s representant i AD, log när han hörde det här om vikten av att hålla ingångna avtal.) Vidare ansåg MAF att de strejkande angrep sin fackliga organisation som genom kollektivavtalet sålt strejkrätten. De angrep även sina arbetskamrater som jobbade under det nya avtalet. (SAF beklagar splittringen inom arbetarklassen!) Därefter förklarar MAF för Bil&Traktorarbetarna och LO att vilda strejker leder till svagare fackföreningar som i sin tur leder till lägre löner och sämre reallöner. (Tage Fransson lyssnar nu ordentligt och gör små anteckningar.)

MAF motiverade sina höga skadeståndsanspråk med att strejken "väckt mycket uppmärksamhet och att det är viktigt att AD i sin dom markerar vikten av att kollektivavtal skall hållas" och att "strejken är ett trots mot den tidigare domen" och att "strejken på det här stadiet innebär ett uppseendeväckande trots mot Metallindustriarbetarförbundet". (MAF vill alltså att en intern föreningsangelägenhet skall dömas av domstol.)

MAF hade inget att invända mot Metalls agerande, ty Metall hade ju vidtagit "energiska åtgärder" för att få slut på strejken.

LO-juristen bestred de nya skadeståndskraven, men gick med på att arbetarna skulle uppmanas att återgå. Han förde ett formellt juridiskt resonemang som gick ut på att AD måste ta ställning till vad den förra domen innebar (skulle AD dömt annorlunda nu?), vilken betydelse strejklängden har och vilken är den måttliga skadeståndsnivå som böterna ska ligga på.

Han hade också en längre utveckling om vilka de "synnerliga skäl" - som lagen



talar om och som ger extra höga böter - kan vara. Han ansåg att "höga strejkskadestånd skall reserveras för andra strejker som man mycket väl kan tänka sig i framtiden. Stridsåtgärder med inslag av våldsåtgärder och strejker som är farliga för tredje man och samhällsintresset." Jojo, vi tackar, det är ord och inga visor det.

I sin dom fastslår AD att man kan döma samma strejk flera gånger, vilket var ett av MAF:s syfte med den nya rättegången. Dock skall skadestånden hållas på en "måttlig nivå" vilket inte smakar MAF lika väl.

Bodenarbetarna dömdes till 200 kr i böter för att man efter semestern inte följt Metalls råd om att återgå. AD skriver: "Genom att under dessa förhållanden likväl upprätthålla den olovliga arbetsnedläggelsen har arbetstagarna visat en likgiltighet för de skyldigheter som följer med det gällande kollektivavtalet som är i högsta grad anmärkningsvärd." AD tänker inte ta upp Bodenstrejken på nytt: "Kan parterna inte nu enas om en lösning av konflikten synes MBL ha spelat ut sin roll i konflikten."

Det är dags för ett annat av sossarnas stora trollerinummer att komma in på scenen, nämligen LAS - Lagen om anställningsskydd. Den säger att arbetsköparen har rätt att avskeda vilt strejkande arbetare.

FÖRBUNDSNYTT

Förbundet Arbetarmakt har tagit initiativ till att starta cirklar kring förbundets politik, på orter där vi tidigare endast haft ringa eller inget arbete. I Umeå, Uppsala och Lund-Malmö, samt ev. Oslo kommer cirklar snart dras igång. Vi har eller kommer att ta kontakt med prenumeranter på dessa orter inför en inledande träff. De som är intresserade kan också skriva några rader till förbundscentralen: FAM, Box 9028, 102 71 STOCKHOLM.

I Jönköping har arbetet för FAM:s ideer kommit igång igen efter en tids passivitet. Intresserade kan ta kontakt med FAM-Jönköping, Box 154, 551 02 JKP.

I Göteborg är det däremot sämre ställt. Men några kamrater har lovat att pröva några nya grepp. Göteborgare! Eran insats behövs! Kontakta FAM, Box 31 102,

FÖRHANDLINGAR

Efter domen har företaget legat i förhandlingar med sina anställda. Man började med att förhandla med de strejkande arbetarna under pågående konflikt. Men ingen var beredd att backa från sina krav, så det blev inget med det.

För att ha ryggen fri i anklagelserna om strejkbryteri har företagsledningen nu blivit klara med MBL-förhandlingarna om att flytta en del arbete från Boden till Kalix och Luleå. Bil&Traktor har kunnat spela ut de olika arbetargrupperna mot varandra på grund av att det är så ont om arbete i Norrbotten. Alla orter tar tacksamt emot de jobb som erbjuds dem. De dåliga konjunkturerna har medfört att arbetarna inom det övriga Bil&Traktor inte har ryggat tillbaka för att öppet och uttalat bli strejkbrytare. Ja, de kanske även vill sätta press på Bodenarbetarna att foga sig och återgå.

Efter att på det här sättet ha sonderat terrängen kom nästa bud från företaget. Det bestod av tre alternativ: 1) De strejkande avskedas och andra nyanställs, 2) De strejkande avskedas och Bodenläggningen säljs, 3) Man inväntar konkurrens och sparkar då alla 240 anställda.

AVSKED

Företaget valde till slut det första alternativet. I månadsskiftet september-oktober fick alla de strejkande ett brev med uppmaning att de skulle inställa sig den 4 oktober. I annat fall skulle de avskedas. Som alltid hittills så vägrade arbetarna att vika från sina krav. Därför är de nu avskedade. I protest mot företagets åtgärd sade även klubbstyrelsen upp sig.

Företaget har lyckats att anställa några strejkbrytare, några unga killar som kommer direkt från yrkesskolan. De strejkande har vakter utanför företaget. Strejkbrytarna är rädda för att argumentera med de avskedade, så därför så skjutsar företaget sina nya arbetare mellan jobbet och bostaden varje dag.

För att nå andra som kan tänkas ta arbete på Bil&Traktor tänker de strejkande gå ut med flygblad till skolor och arbetsförmedlingar. Man har även gett ut kompletterande stöddirektiv för den nya situationen. Se ruta härintill.

TIDNINGEN ARBETARMAKT

utges av Förbundet Arbetarmakt

Årgång 7, Nummer 5 1978 (55)
Ny adress: Tidningen ARBETARMAKT
Box 9028
102 71 STOCKHOLM 9
Telefon: 08/19 50 86

Prenumeration för 12 nummer:
Vanlig prenumeration: 40:-
Stödprenumeration: 60:-
Kampprenumeration: 100:-

Prenumeration för 6 nummer: 25:-
Postgiro prenumeration: 38 13 00-3
Postgiro redovisning, ombudsförsäljning: 20 21 02-0
Postgiro beställning av tidigare nummer: 20 75 76-0

Postgiro STÖDFONDEN: 23 71 77-1

Ansvarig utgivare: H Forshult

Detta nummer presslagt den 23:e okt. Manuskrift och illustrationer till nästa nummer ska vara redaktionen tillhanda senast den 1:a dec.

Eftertryck medges endast med angivande av källan.

ISSN 0345 - 0325

Tryckt av AB Printings offsettryck

MEDDELANDE FRÅN REDAKTIONEN

I förhållande till alla läsare av ARBETARMAKT får vi väldigt få synpunkter på tidningens utformning och innehåll. Man kunde nästa tala om "en tyst majoritet" av läsare, och utgå från att alla som inte klagat tycker att tidningen är så bra som den någonsin kan bli. Så är det nu naturligtvis inte. Vi som gör tidningen är alldeles för missbelåtna med vad vi får fram för att tro att våra läsare skulle vara nöjda.

Så därför: Hör av dej! Med ett tillrop, ett brev med kritik, förslag på innehåll, en egen artikel om t ex en strejk på orten, eller någonting annat.

Sen va de dehära me alla som flytta, asså. De finns faktiskt kort på posten, asså som man kan använda för att tala

Sedan har vi det här med kapitalismens kris, inflation och andra jävligheter. ARBETARMAKT drabbas också av höjda papperspriser t ex. Vi har därför funderat på att höja prenumerantpriset från nyår, från 40 till 50:-. Detta bara sagt som en upplysning till de som snart ska betala in en prenumerationsavgift. Ni kan ju redan nu lägga på en eller ett par frivilliga stödtior...

Nytt i detta nummer är att tre sidor är gjorda av FAM-jönköping. Det är ett sätt att sprida ansvaret för tidningen och att göra arbetet mer kollektivt. Vi hoppas att detta väger upp de utseendemässiga skillnaderna mellan olika sidor. De politiska skillnaderna kommer att slipas av mot varandra under det fortsatta arbetet - det är därför vi satsar på en kollektiv tidning.

Denna tidning är på "bara" tolv sidor. Vi har låtit en artikel om "Sponti-

KOMPLETTERANDE DIREKTIV

FÖR STÖDARBETET FÖR BIL&TRAKTOR-ARBETARNA.

I och med att samtliga arbetare avskedats kommer ett nytt krav att ställas i förgrunden: "Återanställ Bil&Traktorarbetarna på deras egna villkor!"

En bred kampanj, med tyngdpunkten i de fackliga organisationerna, måste byggas upp för att vi ska återanställas. Att avskeden återtages eller att vi återanställs är av betydelse för hela arbetarklassen. De repressalieåtgärder som SAF använt mot oss kan naturligtvis komma att användas mot andra. En seger i vår kamp kommer därför att göra SAF "försiktigare" i framtida strider.

HUR SKA KAMPEN FÖRAS?

För att kampen ska kunna fortsätta krävs att vår ekonomi garanteras. Stödskommittéerna måste i ökad utsträckning använda sig av "Adoptionslistorna". På så sätt kan krafter frigöras i kommittéerna från insamlingsarbetet till opinionsarbetet för vår anställning.

Ett betydande "loss" i kampen för vår återanställning kommer Fackliga kommittén mot de obegränsade strejkskadestånden att dra. I Fackliga kommitténs plattform ingår de två parollerna "Bort med de obegränsade strejkskadestånden" och "Nej till avsked vid Bil&Traktor". Kommittéen är alltså redan förberedd på kampen mot avskeden. Fackliga kommittéen har också ett inflytande inom fackföreningsrörelsen som överstiger vad som är möjligt för oss.

Ett material som kan användas i kampen kommer att tas fram och en kampanj håller på att planeras. Information om den kommer att sändas ut via stödskommittéen i Mårsta.

STÖDSKOMMITTÉERNA MÅSTE STÖDJA FACKLIGA KOMMITTÉENS ARBETE

Till mitten av november har Fackliga kommittén som huvuduppgift att genomföra den breda namninsamlingen mot de obegränsade strejkskadestånden. För att denna kampanj ska bli framgångsrik och för att Fackliga kommittén på allvar ska kunna ta upp kampen mot avskeden måste vi hjälpa till med namninsamlingen. (Läs i vår tidning BODEN STREJKEN sidorna 10 och 14).

I någon stödskommitté har en viss politisk gruppering förbjudit övriga kommittémedlemmar att stöda Fackliga kommittén och dess namninsamling. Det kan vi inte tolerera. Vi har varit med och diskuterat den kampanjen och vår klubb och Metallavdelning är medlemmar i kommittén. Om så sker i någon kommitté är det vår mening att de som följer våra direktiv skall bilda kommitté. De som av olika partitaktiska syften driver en annan linje måste vi ta avstånd ifrån offentligt i tidningarna och BODEN STREJKEN.

STOPPA STREJKBRYTARE FRÅN ATT TA VÅRA JOBB I BODEN

Strejkbryteri är ett effektivt vapen som arbetsgivarna försöker sätta in mot strejker. Vi har i det här landet varit ganska förskonade från denna "farsot". Bil&Traktor hoppas nu kunna fylla Bodenverkstaden med strejkbrytare. Dessa planer ska vi gemensamt grusa! Stödskommittéerna måste genomföra aktioner vid bilverkstäder och Arbetsförmedlingar. Använd vårt spec. flygblad för ändamålet.

NYA KAMPFORMER BEHÖVS

Det bästa sättet att visa solidaritet med oss är att genomföra sympatistrejker. Arbetare som går ut i strejk för egna krav bör ta stöduttalanden. Det är ju mot samma lönestopp och normavtal som vi slåss!

Demonstrationer och möten med ett brett arbetardeltagande på många platser måste genomföras. Protestuttalanden ska skickas till SAF, MAF och Bil & Traktor. Skriv insändare i fackförbundspressen. Ta upp frågan i fackföreningarna och kräv att de protesterar mot avskeden och kräver vår återanställning. Alla aktioner som genomförs måste få stor uppmärksamhet i pressen.

ÅTERANSTÄLL BIL & TRAKTORARBETARNA PÅ DERAS EGNA VILLKOR!

INGA STREJKBRYTARE TILL BIL&TRAKTOR!

BOJKOTTA BIL & TRAKTOR!

BORT MED DE OBEGRÄNSADE STREJKSKADESTÄNDEN UR MBL!

ÅTERANSTÄLL BIL & TRAKTOR ARBETARNA på deras egna villkor

Den 21 augusti gav Bil&Traktorarbetarna ut nya Direktiv för stödarbetet. Den stora skillnaden mot det första direktivet (se förra AM) är att man nu kräver av alla Stödskommittéer för Bil&Traktorarbetarna att de ställer upp på att propagera för ett avskaffande av de obegränsade strejkskadestånden och inte på egen hand propagerar för ett totalt avskaffande av strejkskadestånden.

Orsaken till att man just nu kräver ett avskaffande av de obegränsade strejkskadestånden är att det finns starka krav inom fackföreningsrörelsen, som t ex kongressbeslut, på en återgång till det gamla taket på strejkböterna. \$32-remissen visade att i Metall accepterade 50% 200-kronorsgränsen, medan 25% var emot alla strejkböter. Dessutom har SAP lagt en motion till höstriktsdagen om att återinföra 200-kronorsgränsen.

I stöddirektiven säger man att de stödskommittéer som inte följer direktiven kommer man offentligt att ta avstånd ifrån.

Den då nyligen bildade "Fackliga Kommittén mot de Obegränsade Strejkskadestånden" skall utgöra den "andra fronten" (den fackliga) mot Bil&Traktor. (Stödskommittéerna utgör den första.) Fackliga Kommittén har startat en namninsamling mot de obegränsade strejkböterna för att stödja SAP:s motion och man har även givit ut en skadeståndstia. Denna kan fackföreningarna köpa och sälja eftersom pengarna enbart går till att täcka strejkböterna.

Även de individuellt uppbyggda stödskommittéerna ska samla in namn mot de obegränsade strejkböterna. Namninsamlingskampanjen anses vara "partipolitiskt obunden".

DET FRÅNVARANDE MEN ÄNDÅ NÄRVARANDE SAP

Och det är här det börjar bli lite besvärligt att hänga med. Namninsamlingen har till syfte att dels tvinga SAP att verkligen stå för sin motion, och dels tvinga en del borgerliga riksdagsmän att antingen stödja motionen eller lägga ned sina röster. I vilket fall som helst så blir kampanjen ett stöd för socialdemokratin. När SAP förlorade lottningen om några av MBL:s paragrafer 1976 lovade man att ändra på detta om man vann valet det året. Att nu ha en namninsamling till stöd för en av SAP:s riksdagsmotioner kan bara leda till att SAP framstår som "vänster" i den här frågan i förhållande till de borgerliga partierna. (De var ju rörande eniga på alla punkter utom ett fåtal -76.) Alldeles oberoende om fackföreningarna nu börjar inse att MBL inte var så bra som man först trodde, så kan ju vänstern inte gå med på att gräva ned den fundamentala kritik av MBL som man levererade 1976. Att gräva ned denna kritik och istället heja fram sosseledningen med Palme i spetsen är att lösa upp förutsättningarna sin politik.

STREJKEN VID BIL&TRAKTOR OCH STREJKSKADESTÄNDEN

Om man ser på vad som hänt med frågan om strejkböterna sen Bil&Traktorstrejken började så kan man konstatera att det är denna strejk som gett frågan om strejkböterna vind i seglen. Det är Bodenarbetarnas hårdnackade och modiga kamp och deras AD-domar som gjort att folk fått upp ögonen för att det är dags att göra något åt saken. Om Bodenarbetarna i juni bestämt sig för att kräva strejkböternas avskaffande - och stått lika fast vid att folk skulle stödja detta krav som man nu kräver att kampanjen mot de obegränsade strejkskadestånden skall

tygat den om det riktiga i att kräva bort med alla strejkböter.

Vi måste hålla i minnet vad det är som möjliggör den Fackliga Kommitténs verksamhet och som driver den framåt. Det är: - missnöjet med MBL:s obegränsade strejkböter - SAP:s riksdagsmotion - Bil&Traktorstrejken mot SAF:s lönestopp - AD-domarna på 1000 kr mot de strejkande Bil&Traktorarbetarna - de övriga strejker som stämts inför AD - kravet och viljan inom de fackliga organisationerna att uttala sitt missnöje med LO-SAF-uppgörelsen och sitt stöd för Bil&Traktorarbetarnas kamp mot denna uppgörelse. Detta stöd vill man göra mer politiskt än att enbart skicka stöduttalanden och pengar till böterna.

Det är därför inte självklart att det var de obegränsade strejkböterna man var tvungen att ta upp.

Det är inte SAP:s agerande i riksdagen som har gjort att folk vill uttrycka sitt stöd för sosseledningens motion. NEJ, det är strejken i Boden som gjort riksdagsmotionen aktuell. Den entusiasm som den självständiga kampen satt i rullning menar man skall fås att sluta upp bakom SAP, istället för att utnyttja denna kraft till att försöka pressa sossarna lite framåt.

Därför är namninsamlingen inte partipolitiskt obunden. Kampanjen medför en uppslutning bakom den socialdemokratiska politiken.

Och det är något man inte kan säga om Bil&Traktorstrejken (se analysen i förra numret av AM). Denna strejk bryter mot det tankesätt som är inbyggt i SAP-LO, och strejken har utsatts för nästan kvävande famntag av de lagar som sossarna införde på 70-talet för att "stärka

Här i Stockholm har det inte bildats en central stödskommitté som skulle ha haft till uppgift att samordna stödarbetet. Istället har de olika stödskommittéerna jobbat för sig och alla möten och demonstrationer för hela Stockholm har anordnats av den Fackliga Kommittén. Dessa anordnas då under paroller som "Nej till obegränsade strejkböter" och "Inga avsked vid Bil&Traktor". Då den Fackliga Kommittén består av fackklubbar lyder den under MBL och den har inte vågat uttala ett direkt stöd för strejken i Boden. Det är också omöjligt för den att anordna möten med insamlingar till de strejkande. Om man inte är insatt i de ramar som klasslagstiftningen i Sverige ställer upp så måste detta synas lite underligt.

Hur man ser på förhållandet mellan den av lagen bundna Fackliga Kommittén och de mer fria Stödskommittéerna beror på hur man ser Bil&Traktorstrejken i förhållande till ett långsiktigt arbete i fackföreningarna.

LO OCH METALLS FUNKTION

Det tas nu säkerligen ett uttalande i veckan till stöd för Bil&Traktorstrejken och mot de obegränsade strejkböterna inom de lägre fackliga strukturerna. (Detta är en fingervisning om hur stort missnöjet är med det avtal som LO skrev på i våras.)

På förbunds- och LOnivån har man varit tvungen att gå till motangrepp. Metall har gått ut och uppmanat fackklubbar att inte befatta sig med Fackliga Kommitténs stöd. Man uppmanade tidigare de strejkande att återgå så att meningsfulla förhandlingar kunde starta. Man har inte motsatt sig avskedandena och man anser inte att de som tar anställning vid Bil&Traktor i Boden är strejkbrytare. Frågan om de strejkande skulle uteslutas avancerade så långt



Mats Wikström, representant för Bil & Traktorarbetarna.

arbetarklassens positioner i arbetslivet".

NAMNINSAMLINGEN

Vad tycker då Förbundet Arbetarmakt om namninsamlingen mot de obegränsade strejkskadestånden? Är vi för eller är vi emot?

Vi anser att det vore sekteristiskt att inte skriva på då man blir tillfrågad. Men vi anser att man då skall tala om att man kräver att alla strejkböter skall bort och att det är fel att strejkande arbetare skall kunna bötfällas.

DEN FACKLIGA KOMMITTÉN OCH STÖDET FÖR BODEN-ARBETARNA

För undvikande av missförstånd skall vi genast säga att vi givetvis inte är emot den Fackliga Kommitténs existens. Det är bra att fackföreningarna gör vad de kan för att låta på klasslagstiftningen. Men fackföreningarna är bundna

att det blev nödvändigt att förneka att det diskuterats.

LO har alltid tagit ansvar för kapitalismen, så även i årets avtalsrörelse. LO brukar inte sluta några avtal som man inte har för avsikt att hålla. Det är helt främmande för dess tänkesätt. Om det står i löneavtalet för 1978-79 att det är en "norm" så är LO införstådd i vad detta innebär. Och man är därför beredd att axla sitt ansvar för att driva igenom "normen".

Bil&Traktorstrejken blir därför inte enbart en kamp mot SAF:s lönestopp, utan även en kamp mot det lönestopp som LO varit med om att införa. Därmed är strejken en kamp mot LO. Inte en kamp mot LO-kollektivet, men en kamp mot LO-apparaten. Detta är anledningen till att LO och Metall så konsekvent motsatt sig den klasskamp som Bil&Traktorarbetarna står för.

BLI OMBUD!

SVENSKA PAPPERSINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDETS KONGRESS:
VI LITAR PÅ INDUSTRI OCH (S)

I början av september höll Svenska Pappersindustrierbeträdbundet kongress i Stockholm. Under det senaste året har Skogs, Trä och nu också Pappers övervakat hundratals aktioner, antagit skogspolitiska program och uttalat gitt stöd för socialdemokratien.

Hur fungerar en kongress? Är det viktigt att skriva radikala motioner och vilja progressiva ändringar? Hur behandlar förbundsledningarna... motionerna och vad skriver Backförbundspressen? Detta är några av de frågor vi ska föröka besvara med Reprens kongress som bakgrund.

AP, ACCOUNTING, POLITIK

Det stora slagnummret inför Pappers kongress var den Skogsopolitiska rapporten. Men fackförbundet stannar SIA är missnöjd med massmedias rapportering. Istället för att likt papegojor upprepa förbundsstyrelsens paradnummer var "massmedia mer intresserade av pseudobetonade diskussioner om medlemmöröstningar om avtalen och lokal strejkrätt". Vad innehåller då den Skogsopolitiska rapporten? I stort sätt kan rapporten beskrivas som en anpassning och uppslutning kring skogsindustrins krav. Högre avverkningstakt, mer energi och utökad skogsgödsling, nej till totalförbud mot fenoxisyror, fortsatta rationaliseringar, nej till statligt ägande osv, osv. Denna soppa av anpassningspolitik ville man få kongressen att anta. Och så blev också fallet.

Är då denna skogspolitiska rapport något som man kommer gå ut och kämpa för? Svaret är nej. Både förbundsstyrelsen och SIA hävdar att nu är politikernas (lås SAP) sak att förverkliga förslagen. Och för att politikerna (lås SAP) ska kunna göra det krävs att "arbetar-
rörelsen" återtar regeringsmakten. Så sluter sig cirkeln åter...

AR RADIKALA MOTIONER VIKTIGA?

Från Jönköping - Pappers avdelning 74 - kom ett flertal mer eller mindre radikala motioner. De tog bl.a. upp solidariteten med Chiles kämpande folk, nej till ILO, frågan om kapitlexport osv. osv. Andra avdelningar och enskilda motionärer krävde lokal strejkrätt, upprivande av anti-strejkbestämmelserna i MEL, lika lön, bättre arbetsmiljö osv. osv.

Genom att förbundsstyrelsen ges möjlighet att i förväg granska och kommentera alla motioner är besluten i praktiken redan fattade långt innan kongressen ens har börjat. Lyckas man inte helt duper kongressmajoriteten - och det gör man inte alltid - tar man

istället udden av motionerna. Inlemmar dem i ofarliga banor, ser till att besluten blir så luddiga att de kan tolkas hur som helst. Till slut konstaterar man att inget kan göras förrän sossarna vunnit valet... Allt detta görs samtidigt som man utåt kan visa upp en "radikal" fasad och slå sig för bröstet.

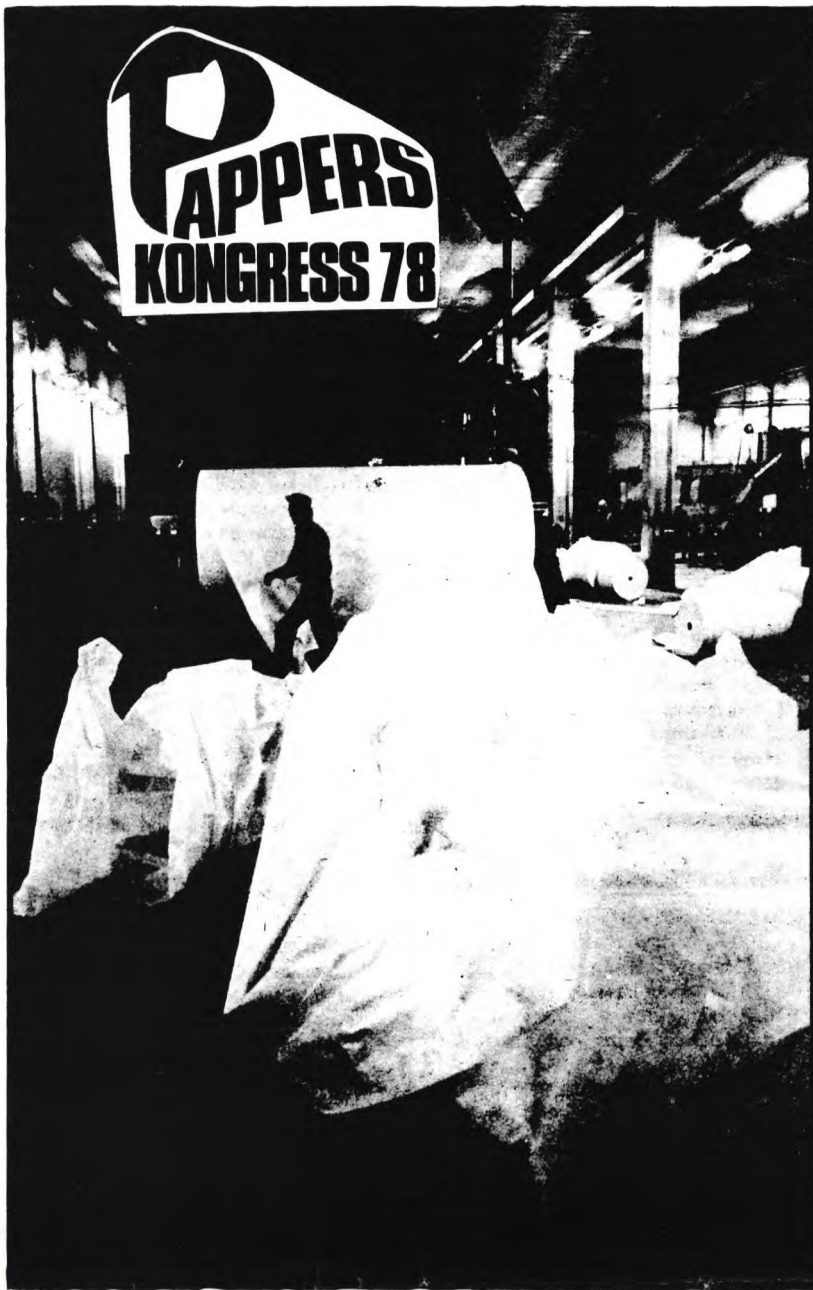
LEDNINGEN GAR EMOT MEDLEMMARNA

Träs kongress beslöt mot förbundsstyrelsens vilja att låta avtalet gå ut på rådgivande omröstning. Pappers kongress fattade ett liknande beslut men då gällde det istället MBL-avtalet. Efter båda

dessa beslut gjorde förbundsledningarna egna tolkningar som de gick ut och presenterade för den församlade pressen. I praktiken kommer dessa båda beslut alltså inte att få någon "demokratisk" effekt. Det händer ju dagligen att facket går emot medlemmarnas vilja.

BASARBETE VIKTIGAST

Är det då helt meningslöst att skriva motioner och försöka välja de bästa kamraterna till ombud? Nej, vi anser inte att frågan står så. Radikala motioner och konsekventa klasskämpar som kan stå för sina åsikter har ett propagandistiskt värde. Men vår huvudlinje kan inte vara att försöka "ta över"



Bilden: När papperet kommer från pappersmaskinen rullas det upp i mindre rullar vid en sk rullmaskin.

fackförbundsledningarna. Vår huvud-
uppgift måste istället vara att
föra ankra våra idéer hos våra ar-
betskamrater för att de ska gå vi-
tare - skeffa mer kunskaper - och i
sin tur påverka andra arbetare.

KL 235KAFM FH 2K 1.02

Låt oss ta ett par konkreta exempel ur nyligt: Klädeslagstiftningen kan exemplifieras genom Ådamerne mot Fil-Tektor-arbetarna, arbetarsolidariteten kan få en reell innebörd i strejktättsarbetet, kam, en fms medlemmarstämning kan aktualiseras i den lokala kampen, chilsolidariteten på arbetsplatserna måste bli en naturlig del av det dagliga chilsarbetet, osv, osv. Detta sätt att arbeta på kanske inte ger samma braskande rubriker eller går lika snabbt. Men vi tror att det är den enda framkomliga vägen. Det är i praktiken - i klasskampen - som människor skolas. Kampen mot ffr-freycket och ffr socialismen måste föras livligt och medvetet och inte i enbart förbundet. ARBETARMÅKT

FÖRBUNDET ARBETARMÅKT
MUNKSJÖ PAPPERSBRUK, JÖNKÖPING

En röst från Svenska Pappersin-
dustriarbetareförbundet kongress
3-9 september:



MUNKSJÖ-ARBETAREN

Sedan 1972 utges på Munksjö Pappersbruk i Jönköping en fabriktidning vid namn "MUNKSJÖ-ARBETAREN". I tidningen, som utkommer ungefär var 5:e-6:e vecka, kan du fortllöpande hålla dig "ajour" med vad som händer inom Pappers-, massa- och skogsindustrin, liksom arbetarinitiativ - på Munksjö och annorstädes - som syftar till att underminera den kapitalistiska skogsindustrin, klasslagstiftningen och sossarnas samarbetspolitik. Beställ tidningen - gratis - från MUNKSJÖ-ARBETAREN, Box 285, 551 02 JÖNKÖPING.



ARBETARMAKT:s
Smålandsredaktion
- en presentation

På initiativ från Arbetarmekts huvudredaktion i Stockholm upptas följande tre sidor av material som sammanställts av en sektion "ARBE- TARMAKT:s Smålandsredaktion".

Det hela är tillslutarna att betrakta som en försöksverksamhet. Ett försök att bredda ansvaret för arbetarnas redigering, samt i ökad utsträckning lyfte fram väsentliga regionala och lokala nyheter. Nu är det lite dåligt ställt med det senare i detta nummer, men vi lever skära oss 20- till nästa nummer. REDAKTÖRSMAKT: Smålands-redaktion är för- för framgent intrascerad av ett komma i kontakt med läsare och prenumeranter runt om i Småland som har idéer och upplag för framtida nummer. Kontakta redaktionen genom Torger Carlsson (tel: 0271/13 07) eller Mr-Ingvar Ydrefors (tel: 0271/134 70)

LÄNGE LEVE STRIDSFONDEN?

Endast Lennart Hylands jättelika "Röda Fjädern"-kampanjen, i mitten av 60-talet, torde kunna mäta sig med penninginsamlingarna till malmfältens gruvarbetare 69-70, vad storleksordningen anbelangar. Och då var förutsättningarna, villkoren, "uppsbackningen" och - inte minst - syftet för de två kampanjerna väsentligt olika. Gruvstrejken "hotade rasera hela vårt demokratiska samhälle", för att citera en känd "arbetarledare" inom LO. "Röda Fjädern", å andra sidan, var en av massmedia och etablissemangen våldamt uppsbackad kampanj. Accepterad i alla läger.

4,5 MILJONER I KONTANTA MEDEL

Ändå lyckades det alltså malmfältens gruvarbetare att få in drygt 4,5 miljoner i kontanta medel, till den s.k. STRIDSFOND som man byggde upp så fort det stod klart att såväl staten, LO och SAP fördömde strejken, och sökte göra allt för att krossa den.

ring att grundas: STRIDSFONDEN. Öppen för alla arbetare som tog upp kampen mot sina arbetsköpare, och som var ute i strid minst fjorton dagar. Något av senik spred sig inom SAF- och LO-leden när detta stod klart. Och Stridsfonden infriade - till en början - mycket riktigt många förväntningar och andras förhållningar. Pengar utbetalades till strejkande stuvoriarbetare i Adalén, taktikere i Göteborg och metallarbetare i Sauda, Norge. Det var nog helt säkert en och annan som fruktade denna utveckling.

STRIDSFONDEN "TAPPAR STILEN"

Inte desto mindre hade STRIDSFONDEN vid det här laget, 1973-74, börjat "tappa stilen". Ståderske-strejkarna, t.ex., som "hemsökte" Sverige vintern 74/75, fick bidrag ur fonden först efter att de slutat strejka!

Besluten om understöd började gräja, de reformistiska APK-, VPK- och (s)-ledamöterna i fon-

till möte för beslut om eventuella anslag till Bil- & Traktor-arbetarna. 12 (arton) gruvarbetare slöt upp!

GRUV ARBETARE!

Möte torsdag 14/9 kl. 18.00

Fritidsgården Malmberget

Dagordning: Beslut om bidrag till Bil & Traktor. Boden m.m.

OBS! Styrelsen samlas kl. 17.00

Strejkfonderkommittén

Annons i Norrskensflamman

Arbetarmakt har pratat med Harry Isaksson, spelstyrare i Malmbergs-gruvorna och en av medlemmarna av gruvarbetarnas centrala strejkkommitté under strejken 69/70, om orsakerna till denna dåliga uppslutning, och allmänt om STRIDSFONDENS betydelse idag.

"STYRELSEN HAR INGENTING GJORT FÖR ATT PROPAGERA FÖR FONDEN"

"Dom tycks ju tro att det här är någon slags lekstuga", berättar Harry, som själv närvarade vid mötet 14/9. "Gedan mer än 4-5 år tillbaka har ju inte styrelsen för fonden gjort ett enda smack för att propagera för fonden, och informera kända arbetare om villkoren för att de ska kunna ansöka om bidrag ur fonden. Och det här skulle bli alla arbetares stridsfond! Inte faen har dom här sossarna - här uppe APK:are och VPK:are - gjort något för att det ska bli så", konstaterar Harry, och fortsätter:

VÄNTA PÅ RÄNTAN!

"Det finns nu 300.000:- i Stridsfonden, men tro inte att dom kunde anslå något av detta till Bil- & Traktor-arbetarna! Nej, de har tidigare fattat ett formalistiskt beslut på att fonden inte får understiga 300.000:-, varför de på sin höjd kunde tänka sig att anslå räntan - c:a 20.000 - på detta belopp, när den nu kommer! Det är ju bara inte klokt hur djupt dessa s.k. arbetarkämpar kan sjunka!"

Intervju med Harry Isaksson

"JAG BLEV SÅ FÖRBANNAD..."

"Den här idén om en alla kämpande arbetares Stridsfond är ju annars en av de bästa som fötts ur svensk arbetarklass' kamp detta århundrade. Den kunde ju bli ett verkligt vasst vapen mot arbetsköparna. Men det är klart, gör man inget för att aktivera fonden så går det ju så här: passiva gruvisar, lite folk på mötena, inga nya stölar kommer in till fonden, strejkande arbetare känner inte till fondens existens, osv. Jag blev så förbannad på

alltsammans så jag lämnade mötet innan det var slut, och gick på ett solidaritetsmöte för Bil- & Traktor-arbetarna istället. Nu ska jag dessutom skriva några insändare i lokalpressen, och påtala hur dåligt Stridsfonden fungerar idag - och hur bra den skulle kunna fungera", slutar Harry.

Ja någonstans där befinner sig Stridsfonden idag. "Länge leve stridsfonden"? Tja, det vore nog lite förhastat att idag gå ut med en sådan paroll. Men fonden finns där, och skulle kunna aktiveras, om... MATTS NILSSON



STÖD PG 65360 ARBETARNA vid LKAB

En av de mest kända affischerna från gruvstrejken 69/70. Postgirot 65 360 - Stridsfondens postgiro - dyker för första gången upp.



Från ett av stormötena i Kiruna under strejken.

4,5 miljoner! Plus värdet av de otaliga konstverk och dylikt, som fortsatte att flyta in, långt efter det att strejken hade avslutats...

EN ALLA ARBETARES STRIDSFOND

Av dessa 4,5 miljoner kom c:a 3.750.000:- malmfältens gruvarbetare tillgodo, i form av kontant strejkunderstöd. Resten, 750.000:-, plus de hundratusentals som de närmaste åren skulle komma att sättas in på STRIDSFONDEN, fonderades.

Ett stormöte i Kiruna 8 november 1970 beslöt omvandla fonden till EN ALLA ARBETARES STRIDSFOND, att "användas bl.a. till bidrag åt arbetare, som på grund av svåra arbetsförhållanden måste vidtaga stridsåtgärder, för att hävda sina rättigheter."

På detta sätt kom en av milstolparna i svensk arbetarklass' självständiga kamp och organis-

dens styrelse kuppade ut - eller uteslöt - stridbara arbetare som Harry Isaksson från Malmberget, propagandan för och informationen om fonden avtog succesivt, osv. Kort sagt: det fina initiativ som skulle kunna vara ett ovärderligt bidrag till många arbetares knackiga ekonomi under strejker tynade sakta men säkert bort. Endast tillfälligt "blomstrade" fonden upp; när vattenrallarna vid Ritsem strejkade 1973, städerskorna strejkade 1974/75 och när skogens arbetare strejkade våren -75.

INTE ETT ÖRE TILL BIL- & TRAKTOR

I övrigt föll fonden mer och mer i glömska, för att idag, nästan sex år efter den bildades, inte ens förmå utbela ett enda öre till de kämpande arbetarna vid Bil- & Traktor!

Torsdagen den 14 september hade styrelsen för STRIDSFONDEN kallat Malmfältens gruvarbetare

Prenumerera på ARBETARMAKT

Pris för 12 nummer: 40:-
" " 6 nummer: 25:-

Stödprenumeration: 60:-
Kamprenumeration: 100:-

Betala över postgiro 38 13 00 - 3
Tidningen ARBETARMAKT, Stockholm.

INTERESSERAD? KONTAKTA OSS!

JÖNKÖPING: Förbundet Arbetarmakt
Box 154, 551 02 Jönköping
Tfn: 036-12 56 70

GÖTEBORG: Förbundet Arbetarmakt
Box 31 102, 400 32 Göteborg
Tfn: 031-42 30 98

STOCKHOLM: Förbundet Arbetarmakt
Box 49 035, 100 28 Stockholm
Tfn: 08-19 50 86



Mot

Strömmen

Rådsocialistisk Smålandstidning

I Februari i år fick Jönköping och Småland en ny tidning. Efter flera månaders diskussioner och förberedelser kom Mot Strömmen ut med sitt första nummer.

Tidningen är partipolitisk obunden. Detta betyder naturligtvis inte att vi inte tar ställning i olika politiska frågor. Utifrån en rådsocialistisk grundsyn försöker vi spegla, kommentera och analysera händelser runt omkring oss.

Något kort kan rådsocialismen beskrivas som en riktning som tar ställning för arbetarklassens självständiga kamp, för socialismen och vägen dit som en riktning bland massorna själva. Det betyder att rådsocialismen är en utbyta av produktione-

De flesta artiklar och reportage tar sin utgångspunkt i lokala händelser. Vi försöker skriva på ett klart och lättbegripligt sätt och vågar undvika "vänster-käbbel". Vi vill visa på exempel som leder framåt - som ökar vårt självförtroende.

Tidningen Mot Strömmen utkommer med ett nummer/kvartal. En prenumeration kostar bara 15:-/år (om du inte stödprenumererar förstås; då kostar det 25:-/år).

Inifrån varje nummer har vi sk. FÖRBA REPARTIL. ARBETEN. För kan du påverka tidningen, lämna bidrag och kritisera. För du i närheten av Jönköping så tveka inte att kontakta redaktionen.

Vå begäran skickas provnummer gratis. Skicka oss ditt namn och din adress!

Adress: Tidningen Mot Strömmen
Box 89
551 02 JÖNKÖPING

PAPPERSBRUKSARBETARE I ÖREBRO KAN ODLA UPP ÖKNEN!

SMÅLANDS-
REDAKTIONEN

DISKUSSIONEN OM "ALTERNATIV PRODUKTION" nådde Sverige 1975-76. Många avfärdade då denna diskussion som "tomt prat", "orealistisk" eller "systembevarande". Tack vare Lucas-arbetarna i England fick detta prat sig en rejäl knäck. Visst måste en "socialistisk" produktion skilja sig från en kapitalistisk dito, började alltför resonera. Inte bara vad gäller den formella och konkreta makten över produktionen, utan också vad gäller produkterna, tillverkningsförfarandet och -kanske inte minst viktigt - de behov som finns.

"RÄDDA JOBBEN!" - MEN HUR?

Nu har den här diskussionen pågått i ett par år, och redan har resultat kunnat märkas. Inte så mycket som ett resultat av en utbredd anti-kapitalistisk medvetenhet, utan snarare som en följd av kapitalismens allmänna kris. "Rädda jobben!" är ett krav som rests på många arbetsplatser runt om i landet. Men om den nuvarande produktionen inte längre har någon avsättning - eller produktionen av arbetarna bedöms som vansinnig - vad göra då? Jo, helt enkelt undersöka de verkliga behov som finns för vissa nya produkter. Inte titta så mycket på produktionens "avkastning", som dess behov. Kort sagt: börja ifrågasätta kapitalismens produktionsätt.

Naturligtvis kan inte de här nyförvärvade insikterna bli annat än vaga och trevande till en början. Men fröet är satt...

ÖREBRO PAPPERSBRUK

Ja, apropå fröer. Det var närmast om detta som denna artikel skulle handla. Närmare bestämt alternativ produktionsinriktning inom pappersindustrin. Experiment på ASSI-ägda Örebro Pappersbruk för att vara exakt. Ett bidrag till arbetardiskussionerna om



Torgny Larsson, Pappers avd. 52 i Örebro, tillsammans med Per Åkerlund, Örebro Pappersbruk, i samtal om det "revolutionerande" torvpappret.

"alternativ produktion" som helt säkert kommer låta höra tala om sig framöver. Ett till yttermera visso mycket revolutionerande sådant, om försöksverksamheten slår väl ut.

ETT TORVPAPPER INNEHÅLLANDE FRÖN

Vad det gäller är ett torvpapper - ett slags grobarhetspapper - med vars hjälp man skulle kunna odla upp öknen! En angelägenhet, för att inte säga livsviktig, uppgift för den nu levande generationen, om inte öknarna skall breda ut sig så mycket att de en dag hotar att förgöra hela kontinenter och folk i sandhavet.

"AGRI PAPER" har blivit namnet på experimentet. Pappret, en grov kvalitet tillverkat av den rikligt förekommande råvaran torv, skulle läggas ut som en slags matta över ökensanden, varefter ett tunt lager av sand läggs på och det hela bevattnas. Och se! Det börjar växa! Pappret är nämligen närings- och fröberikat! Det senare öppnar naturligtvis revolutionerande perspektiv

för framtiden. Teoretiskt skulle pappersbruksarbetarna i Örebro kunna tillverka ett papper, där papperchanens bredd utgör hela spektrat av växtlighet! Vete, råg, fruktträd, gräs, den s.k. condor-tallen, blommor (!), osv.

MÅNGA PROBLEM ÅTERSTÅR ATT LÖSA

Innan verksamheten kommer komma dithän återstår dock många problem att lösa. Dels krävs omfattande ombyggnationer av själva maskinparken på Örebro Pappersbruk. En mängd helt nya och okända problem kommer dyka upp vid tillverkning av ett sådant här "papper". Vidare är patenten i händerna på en ingenjörsfirma i Varberg - Exploaterings AB Svensk Torviteknik. Utnyttjanderätten, å andra sidan, har förvärvat av statliga ASSI (AB Statens Skogsindustrier). Ingetdera garanterar på något sätt att tillverkningen kommer igång på ökenländernas och Örebro-arbetarnas villkor.

FÖRSÖKSVERKSAMHET I ABU DHABI

Försöksverksamhet i Abu Dhabi lär dock ha slagit mycket väl ut. Man har t.o.m. talat om den som "mycket lovande". Försöksverksamheten, också på en del andra ställen, kommer fortsätta hösten-vintern-våren 1978/79. I mitten av -79 lär försöksverksamheten kunna utvisa om produktionen kommer komma igång på allvar, i full skala. "Om avsättningsmarknaden är lös-sam för oss", lär säkert både ASSI och Svensk Torviteknik skjuta in.

Då kommer motsättningarna att träda idagen, och Örebro-arbetarna tvingas ta upp kampen. Dels gäller det ju deras egen sysselsättning - som flera gånger varit hotad (1) - dels gäller det en meningsfull produkt med i stort sett inga miljömässigt negativa effekter, vare sig i Örebro eller förbrukarlandet. Bara Sverige torde vidare ha torv nog för att odla upp samtliga idag existerande öknar flera gånger om!

På denna nivå befinner sig alltså experimentet med torvpappret på Örebro Pappersbruk idag. Det är en angelägen uppgift för miljörelsen och vänstern att följa upp och bevaka fortsättningen! Fotnot (1): 1976 lät ASSI meddela att man på sikt hade för avsikt att lägga ned Örebro Pappersbruk. Pappers avd. 52 - med flera ledande vänstersocialdemokrater i styrelsen - redovisade då en "motkalkyl", där den samhällsekonomiska (inte bara företagsekonomiska) kostnaderna av en nedläggning togs upp. Denna samhällsekonomiska utredningstext fick ASSI att dra tillbaka sitt hot om nedläggning, efter att kommunens styrande läst Örebro-arbetarnas rapport och räknat på vad nedläggningen skulle komma att kosta kommunen. Utredningsarbetet kan beställas från Torgny Larsson, Södra Nävesta, P1 44095, 705 90 ÖREBRO. Telefon (bostaden): 019/22 21 52. Pris: 15:-/ex. MATTS NILSSON

CHILE: 5 år av terror

Det är i år fem år sedan Pinochet tog makten i Chile. Fem år som präglats av våld och terror. Tidningarna skriver om ett folk som går på knäna, nedtryckta av förtryckets ok, ett folk som saknar bröd för dagen. Men är denna bild av Chile sann? Ja, till stor del stämmer denna bild bra även på dagens Chile. Men läget håller faktiskt på att förändras. Kampen i Chile håller på att få en mer offensiv karaktär. Som exempel kan nämnas att tusentals arbetare demonstrerade i Santiago 1:a maj. Den fackliga kampen börjar ta form. Framförallt har gruvarbetarna vid ett flertal tillfällen strejkat. Nu senast vid Chuquibambagruvan i norra Chile. Även den underjordiska fackliga organiseringen börjar skjuta fart.

ARBETARMAKT har träffat Octavio Fuentes, chilensare i exil sedan fyra år. Vi ställde några frågor till honom.

tiskt. Och nationellt finns många kontakter kvar sedan kuppen.

AM: Vilken roll spelar de politiska organisationerna inom facket?

OF: Facket försöker agera självständigt gentemot de politiska organisationerna och på det viset söka skapa en bred arbetarfront för att i första



De radikala gruvarbetarna har alltid varit en nagel i ögat på juntan. Nu har deras aktion gett eko över hela Chile.

hand få tillbaka sina fackliga rättigheter. Men de politiska organisationerna inom facket försöker givetvis föra fram sin speciella politik.

AM: Hur är styrkeförhållandena mellan UP-parterna och Kristdemokraterna inom facket?

fackliga rörelsen i två delar efter politisk inriktning. De har ju heller inte drabbats av repressionen i lika hög grad som UP-partierna, vilket ger dem ett organisatoriskt försprång. Trots detta lyckades man inte med sitt splittringsförsök. Detta tycker jag tyder på att UP är den starkare delen av den fackliga rörelsen.

FAKETS SPECIFIKA SITUATION

Vi är medvetna om att denna artikel är skriven i en "facklig" ton. Detta trots att FAM:s politik definitivt underkänner facket som arbetarnas självständiga organisation. Man måste, tror vi, se till Latinamerikas och då speciellt gorilladiktaturernas - typ Chiles - specifika situation.

I Chile blev arbetarnas organisationer slagna i spillror. Den naturligaste vägen för Chiles arbetare att återskapa en organisation som kan föra kamp idag är att gå genom fackföreningarna. Dessa har alltid haft en stark ställning inom den chilenska arbetarklassen. Det är väldigt svårt att ställa parollen "Bygg arbetarkommittéer!" när varken fackföreningar eller alternativ finns. Man måste se detta som början till något som förhoppningsvis kan mynna ut i en självständig organisation på längre sikt.

HECTOR

ny Rådsmakt!

ÄNTLIGEN! Nummer 11 av FAM:s teoretiska organ har gått i press! Inom kort kommer den att skickas ut till prenumeranter och boklådor.

Nummret koncentrerar sig på arbetsplatspolitiken i allmänhet och frågan om revolutionärs förhållande till facket i synnerhet. Dels innehåller RÅDSMAKT Nr 11 fortsättningen, del II av artikeln "KAF, facket och den självständiga organiseringen"; dels artikeln "FAM:s alternativ - finns det?".

Nummret kostar 10:- och kan beställas genom att du betalar in pengarna på pg 87 99 69 - 4, Tidskriften RÅDSMAKT.



Eller prenumerera! Då får du fyra nummer för 40:- Pg 87 99 69 - 4, RÅDSMAKT:

ARBETARMAKT: Hur långt har den fackliga organiseringen kommit?

Octavio Fuentes: Man har faktiskt kommit så långt att man haft underjordiska fackliga möten på nationell nivå där man bildat en nationell samordningsorganisation som man kallar "coordinadora nacional sindical".

AM: Hur är det möjligt att agera fackligt med det förtryck som finns?

OF: På arbetsplatserna knyts ju kon-

arbetarpress

- nr 4 - Politisk plattform (Förbundet Arbetarmakt) 3:-
- nr 5 - Paul Cardan: Socialismens innebörd 2:-
- nr 6 - Rossana Rossanda: Klass och parti 1:-
- nr 7 - Martin Glaberman: Mao som dialektiker 2:-
- nr 9 - ARBETARMAKT - artiklar och ledare ur tidningen Arbetarmakt 5:-
- nr 10 - ARBETARRÅDEN - de proletära maktorganen 5:-
- nr 11 - Herman Gorter: Öppet brev till kamrat Lenin 7:-
- nr 12 - Valskädespelet 5:-
- nr 13 - Herman Gorter: Den historiska materialismen 10:-

Arbetarpress småskriftserie

- nr 1 - Skogsarbetarstrejken våren 1975 3:-
- nr 2 - DEN LÖNSAMMA SKOLAN 5:-

KAMPEN I IRAN

Den omfattande strejkvågen som dragit fram över Iran, har tvingat Shahan till vissa eftergifter.

Om strejkrörelsen och dess omfattning liksom en djupare analys av det iranska samhället, religionen och arbetarörelsen handlar denna artikel.

STREJKERNAS OMFATTNING

Sedan den 7 oktober har ett stort antal strejker brutit ut i ett tjugotal städer i Iran. De flesta skolor och universitet är stängda på grund av att lärarna strejkar. De stora tidningarna har inte kommit ut på flera dagar då journalisterna strejkar i protest mot censuren och för högre löner. I Teheran, där militär ligger i beredskap sedan den 8:e, strejkar järnvägsarbetare och sjukvårdspersonal, även läkarna. Polisen har försökt tvinga lokförarna att återgå men bara två av femton tåg avgick från centralstationen, varav det ena avgick helt utan passagerare eftersom dessa vägrade att gå ombord på ett tåg som bevakades av polis.

I Ispahan, en stor industristad, strejkar trettio tusen arbetare vid stålverket för högre löner och bättre bostäder. Sju tusen arbetare vid Irans största jordbruksindustri hotar att "marschera till Teheran" om inte deras krav på högre löner blir tillgodosedda inom 24 timmar. Inom Post- och Televerket strejkar arbetarna. Likaså banktjänstemännen vid Nationalbanken och arbetarna vid det statliga oljeraffinaderiet i Teheran och Abadan. De regleringskontrollerade fackföreningarna är givetvis helt överspelade av strejkvågen och inget har hörts om deras agerande i samband med strejkerna.

Strejkvågen har följt på sommarens och höstens massdemonstrationer och aktioner mot byggnader som symboliserar shah-regeringens och kompradorklassens makt och decadens. Kraven från de religiösa ledarna och massdemonstrationerna har varit krav på en islamitisk regering varvat med krav på att shahen ska avgå eller ännu militäntare: död åt shahen. Vad kan det finnas för samband mellan de religiöst färgade massdemonstrationerna som möttes av regimens polis och militär på ett mycket brutalt sätt, och den strejkvåg som blossat upp ungefär en månad efter den "svarta fredag" då åtskilliga hundra demonstranter sköts till döds?

ARBETARKLASSEN HÅRT EXPLOATERAD

Den iranska arbetarklassen är mycket hårt exploaterad. En normal arbetarlön ligger på ungefär 1.400 kr. Hyrorna har stigit med 30 % sedan 1970 medan lönen under samma tid stigit med 5 %. 70 % av arbetarfamiljerna med oftast 8 barn eller mer bor i ett rum. Oftast finns det bara en i familjen som arbetar. Trots att hyran tar mer än halva lönen är bostäderna urdåliga. I industristaden Abadan släpps eliktriciteten (om den finns) och vattnet på bara några timmar på kvällen för att spara åt industrier-na.

Byggnadsarbetare, som flyttat in till städerna från landsbygden, har inte råd att hyra bostad utan flyttar in i källaren till det hus de bygger, och där bor de sommar som vinter. Kläder är tre gånger så dyra som i Sverige och ett par vanliga skor kostar 150-200 kr. 1 kg kött kostar 25 kr och 1 kg ris 7. En telefon kan man beställa från Televerket om man har råd men man får räkna med att vänta 4-5 år på den och betala 4.000 kr. Man kan köpa den svart och betala det tiodubbla. En tredjedel av barnen i en industristad som Ispahan dör före fem års ålder.

Många tjänstemän och lärare lever på eller under existensminimum, och det är vanligt även bland tjänstemän att man har två jobb, ett på dagen och ett

DE RELIGIÖSA LEDARNA

De religiösa ledarna har varit praktiskt taget de enda som utan alltför stor risk har vågat gå emot shahens utsegningspolitik. Shiit-sekten, den största islamitiska grupperingen i Iran, har traditionellt en fientlighet mot världsliga ledare som roffar åt sig rikedomar på fattigas bekostnad och kan alltså spela en progressiv roll till skillnad från protestantismen som betraktar kapitalackumulation som en dygd.

De islamitiska ledarna har sett hur amerikanskt och västeuropeiskt kapital har infiltrerat Irans ekonomi och hur ideologin sakta med säkert påverkats av den västkapistiska. Och de har varit lyhörda för stämningar av missnöje inom arbetarklassen, mellan-skikten och småborgerligheten. Åtminstone en del av dem har säkert också varit lyhörda för den nationella borgarklassens missnöje med shahens alltför europeiserade ekonomiska politik. Dessa olika hänsynstaganden har gjort

det nödvändigt för dem att ställa sig i spetsen för en massrörelse med militanta inslag för att säkra sina positioner som folkligt förankrade ledare.

De har öppet agiterat mot en kompradorklass som skickar sina söner till Europa eller USA för att studera, som är beroende av ett västkapistiskt inflytande och mot shahen som symbol för denna utveckling.

En snabb industrialisering av landet skulle ganska lätt föra med sig att religionen tappade sitt grepp om sina anhängare. Och i Iran är mer än 95 % troende muslimer. Kvinnorna skulle dras med i europeiserings-kapitaliseringsprocessen och ge sig ut i industrin. För närvarande finns det en oerhört liten grupp kvinnor som arbetar inom monteringsindustrin. Praktiskt taget alla bor hemma om de inte blir gifta, för i Iran blir man fortfarande bortgift genom familjens försorg. I stället importeras arbetskraft, särskilt utbildade arbetare, till ett antal av bortåt en miljon. Bl.a. från Sydkorea, Indien, Pakistan och Turkiet.

RELIGIONENS BETYDELSE

Det finns alltså en motsättning mellan den kapitalistiska utvecklingen och den förhärskande ideologin - islam. Att de religiösa ledarna har ställt sig i spetsen för en revolt mot shahen med krav på en islamitisk regering får ses som ett uttryck för ideologins relativa självständighet till den ekonomiska basen. I ett läge som detta kan det alltså hända att ideologin - religionen - kan tillförsäkra sig politisk makt med hjälp av sin folkliga förankring och tillfälligtvis hämma den ekonomiska tillväxten. På sikt är det naturligtvis den kapitalistiska utvecklingen som är bestämmande.

Men i det nuvarande läget understödjer de islamitiska ledarna det missnöje som finns inom arbetarklassen mot shahens ekonomiska politik. Det är svårt att bedöma hur stor roll de spelat i den strejkvåg som nu lamslår stora delar av landet. Men att det finns ett samband är säkert.

IRANS MILITÄRMAKT

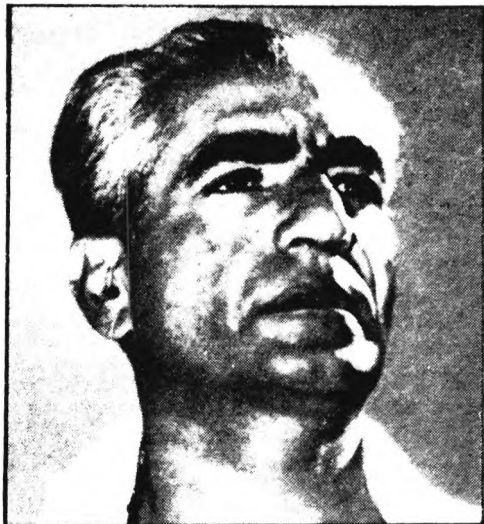
Iran har sedan 1971, då britererna drog sig tillbaka från sina gamla kolonier och protektorat vid Arabiska Viken, rustat upp sin krigsmakt så att landet har den starkaste militärmakten i området. "biståndsmiljoner" har för detta ändamål rullat in från USA, trots att 60% av Irans egna oljeintäkter går till militära ändamål. Vidare har Iran med lån, gåvor och militär hjälp bistått andra regimer i området:

Shahen har också tagit en rad politiska och militära initiativ i området. Sedan 1973 finns det iranska militära rådgivare och soldater i sultanatet Oman för att bekämpa den nationella befrielseströrelsen där, PFLO. Förutom de rent politiska intressena att bekämpa en radikal rörelse, nyttjas detta krig till att lära sig använda de moderna vapen man köpt främst från USA, men också till att träna soldaterna i anti-gerillakrigföring...

SHAHENS SVAR PÅ MASSRÖRELSEN

Hur har då shah-regeringen mött de religiösa och ekonomiska krav som ställts under de senaste månadernas demonstrationer och strejker? Shahen har gjort en regeringsombildning, avsatt några tjänstemän på hög nivå, och spelat ut den gamla regeringen mot den nya. Samtidigt som massaktionerna mot bankpalats och biografier har mötts med militärt och polisiärt våld, har han gjort eftergifter på andra plan.

Koranen läses numera två gånger om dagen i Irans radio i stället för en. Men han har också filmat och utgivit de ståtliga



Idolporträtt av shahen av Iran

tioner. Trots att regeringen beslöt om löneökning på 25% har han gått med på krav som ställts utöver detta.

Regeringen har också tillkännagivit att man tänker skära ner på den militära budgeten (vapenköp) och att de kärnkraftverk som ännu inte påbörjats men beställts inte ska byggas. Västtyska och franska företag bygger fyra kärnkraftverk i de sydvästra delarna av Iran men ytterligare sexton som skulle ha byggts inom tjugo år ska avbeställas!!

Ett ytterligare steg som shahen väntas ta för att få sitta kvar vid makten är att ställa till med s.k. fria val redan 1979 och att göra en teknisk omfördelning av den kejserliga makten.

ARBETARAVANTGARDE KAN VÄXA FRAM

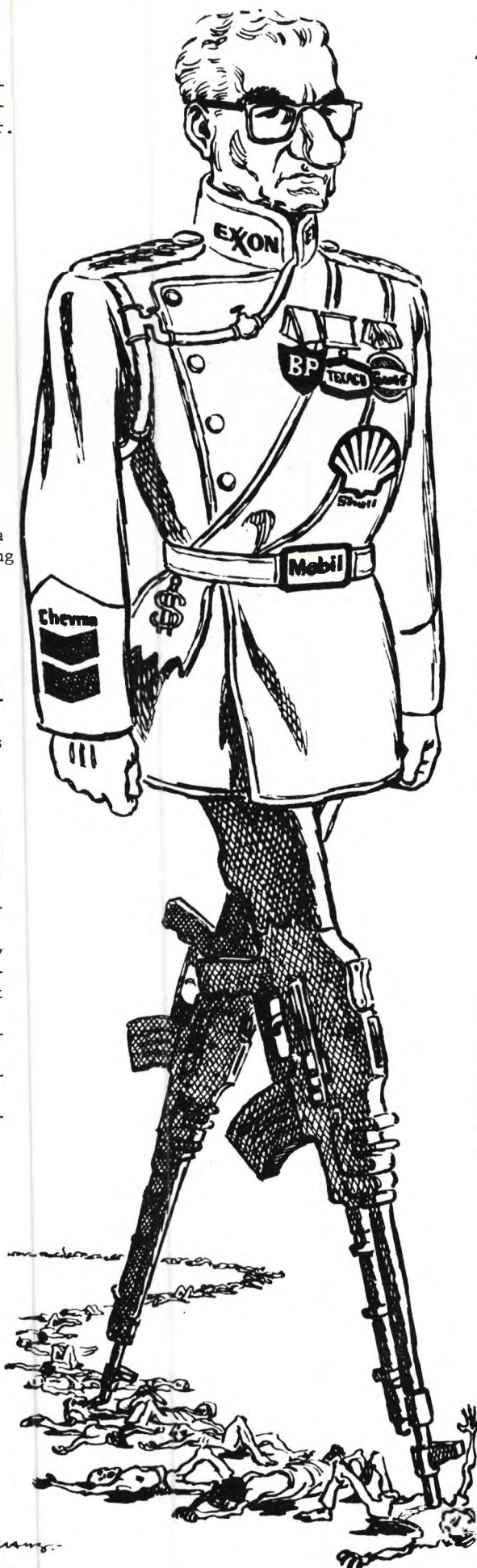
Den iranska arbetarklassen lever under ett starkt politiskt, ekonomiskt och religiöst förtryck. De krav som har ställts under de pågående strejkerna är utpräglade ekonomiska krav och efter vad som kan förstås just nu har arbetarklassen med de islamitiska ledarnas hjälp tvingat shahen på reträtt. Ur den kampen kan ett arbetaravantgarde växa fram. De politiska organisationerna med stöd hos arbetarklassen är Nationella fronten, Mossadeqs gamla socialdemokratiska parti som arbetat underjordiskt sedan alla ledande politiker arresterades 1963. Vidare finns det svaga moskvatrogna Tudehpartiet - Folkpartiet - som fortfarande är förbjudet och som alltså inte kommer att ställa upp i valen. Det finns även beväpnade stadsgerillagrupper, varav två låtit tala om sig. I likhet med andra grupper av samma slag består de av intellektuella och saknar förankring i arbetarklassens kamp.

Hur stor roll som dessa organisationer har spelat i strejkerna är inte känt. Man kan dock anta att både stadsgerillans aktioner mot kapitalistiska symboler, Nationella Fronten och Tudeh har funnits med i bilden under de senaste månadernas massrörelse i Iran. På vilket sätt de har agerat får vi försöka återkomma till när mer information har kommit ut från Iran.

Det är däremot klart att de islamitiska ledarna och Nationella Fronten har haft en gemensam taktik. Inför den 16 oktober utlyste Khomeiny, den landsförviste imamen, en allmän sorgedag. Samtidigt utlyste Nationella Fronten en *generalstrejk* till samma dag. Hur den 16 oktober förlöpte är i skrivande stund inte heller klart och vi får återkomma även till detta. Men så mycket är klart, att med det utvecklade polisiära (60.000 agenter i Savak, shahens hemliga polis) och militära förtryck som regimen har till sitt förfogande krävs det mycket starka och medvetna klasskrafter och ett starkt stöd hos det internationella proletariatet för att den nuvarande situationen i Iran ska växa till en medveten proletär rörelse.

MLK

¹kompradorklass kallas ett speciellt skikt inom borgarklassen som är framförallt ekonomiskt men även politiskt beroende av utländskt kapital för sin existens.



Teckning: Klaus Albrechtsen, som tecknar för Socialistisk Dagblad i Danmark och Arbetaren i Sverige



OFFENSIV



OFFENSIV

VÄNSTERSSOSSAR – att vilja men inte kunna

Tidskriften OFFENSIV bildades i juli 1973 av SSU:are som befunnit sig i klar minoritet på SSU-kongressen 1972 och inom SSU som helhet. Framförallt kände man sig försvårat att föra radikala politiska diskussioner och att föra ut en radikal politik. Man menade att den idé- och debattskrift som Socialistiskt Forum utgör inte var tillräcklig, det krävdes inte enbart debatt: "Ett politiskt handlingsalternativ måste föras ut - en politisk linje. Utan en sådan skulle vänstern gå på gång få möta nya nederlag. Marxisterna inom förbundet borde därför gå ut och kämpa för en konkret politik." (Till tidskriften Offensivs försvar (TtOf) december 1977)

SSU-KONGRESSEN 1975

Man menade också att man lyckades med detta: "1975 års kongress skiljde sig i många avseenden från 1972 års. Debatterna var mer konkreta och sakligare. Vänsteroppositionens alternativ, som dock inte var fullständigt, var mer verklighetsförankrat. Vi vågar påstå att de krav som drivits i Offensiv och det politiska arbete Offensivs sympatisörer lagt ner till stor del kunde ta på sig äran av detta. Utan Offensiv hade förmodligen vänstern varit betydligt svagare - såväl i de konkreta kraven som i politisk medvetenhet. Offensiv gav en framtidstro och perspektiv och behövde inte snegla på den debatt som fördes inom vänstersektorna. Offensiv stod för en ny anda och de marxistiska idéerna." (TtOf)

UTESLUTNINGAR

Vänsterns relativa framgångar på denna kongress, var bakgrunden till att SSU:s förbundsledning i början på 1976, startade en kampanj mot tidskriften Offensiv, dess redaktion och kontaktombud. Kampanjen gick ut på att Offensivarna arbetade inom SSU med sikte på att spränga organisationen och/eller omvandla den till en kommunistisk organisation. Följden blev bl a att sju SSU:are uteslöts i november 1976. Tidskriften Offensiv överlevde dock och på kongressen i år



avvisades försöken att stoppa tidskriften. Även uteslutningskrav från Göteborgs SSU-distrikt mot Offensivare avvisades. Istället antogs en resolution från SSU:s förbundsstyrelse. I Offensiv nr 5-6/78 kommenteras denna resolution: "Ingen vet vad den betyder. Men av erfarenhet kan man nu sluta sig till att

OFFENSIVS POLITIK OCH IDIOLOGI

Offensivs allmänna syn på dagens samhälle och ett framtida socialistiskt förefaller "sympatiskt". De tar upp begrepp som arbetarråd och arbetardemokrati, men samtidigt hävdar de nödvändigheten av ett starkt massparti. Här finns inte plats för att ta upp en grundläggande kritik. Istället skall vi koncentrera oss på hur detta ska gå till.



SSU-kongressledamöter håller handen och sjunger Internationalen

Offensiv förfäktar den ståndpunkten att det är i de traditionella masspartierna som marxister ska arbeta och föra ut sina idéer: "oavsett hur borgerlig politik och ledning dessa har. I Sverige är det självklart att marxister är organiserade i det socialdemokratiska partiet." (TtOf)

Man hävdar också att det är till de traditionella arbetarpartierna arbetarmassorna vänder sig för att söka en lösning i tider av social och ekonomisk oro. Naturligtvis menar Offensiv då också att det är nödvändigt och bra med ett parti, ett politiskt ledarskap för arbetarklassen.

Och det är framförallt i dessa frågor vi i Förbundet Arbetarmakt har en helt annan syn än vad Offensiv står för.

DE TRADITIONELLA ARBETARPARTIERNA

Offensiv menar att det är till de traditionella masspartierna arbetarklassen vänder sig för att få politisk ledning i tider av social oro. Ja, tyvärr visar historien otaliga exempel på detta. Exempel på motsatsen finns dock också (strejker och ockupationsrörelsen i Frank-

politik, strejk- och ockupationsrörelsen i Frankrike 1968, strejkerna och ockupationerna i Portugal 1975). Men, det intressantaste är att när arbetarklassen vänt sig till de traditionella masspartierna har de inte fått något revolutionärt svar. Den tyska socialdemokratin 1914 röstade för krigskrediter och offrade den tyska arbetarklassen på världskrigets slaktbänk. De traditionella arbetarpartierna i Västeuropa offerar arbetarklassens standard i land efter land, nu i 1970-talets ekonomiska kris.

Socialdemokratin, och även kommunistpartiernas klassförräderi är naturligtvis inget som Offensiv kan lastas för. Men Offensivgruppen har inte förklarat hur man ska omvandla reformistiska partier till revolutionära sådana, inte hur en av reformistiskt tänkande genomsyrd arbetarklass skall kunna medvetandegöras till revolutionärer. Det enda svar man har, är att detta enbart kan uppnås inom de traditionella arbetarpartierna.

Okej, Offensiv försöker. I sin tidning kritiserar man den officiella socialdemokratiska synen på t ex löntagarfonder. Man kräver att staten skall ta över bankväsendet, man kräver att den privata industrin skall förstatligas under arbetarkontroll. Men dessa krav kan ju aldrig uppfyllas av den koloss på lerfötter som "rörelsen" utgör. Varje gång socialdemokratin haft möjlighet att genomföra någon form av "industriell demokrati" har man backat. Man gjorde det på 30-talet, man gjorde det efter andra världskriget, man gör det idag.

Den enda garanten för en socialistisk omvandling i framtiden och revolutionär kamp idag, är en arbetarrörelse som är genomsyrd av klassjävständighet och revolutionärt tänkande. En sådan rörelse kan inte utvecklas inom "rörelsens" hägn. En sådan rörelse skapas i kamp. I kamp mot den lönedpressning som topparna inom LO skrivit under på, i kamp mot den energipolitik som socialdemokratin och kapitalisterna vill genomföra, hand i hand, i kamp mot den klassarbetsideologi som ideerna om löntagarfonder genomsvras av. Är Offensivarna beredda att

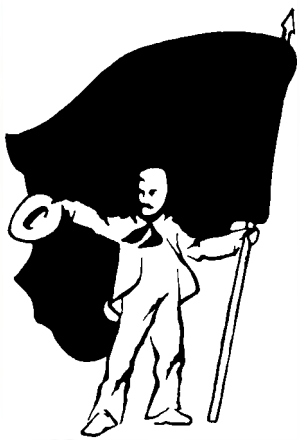
VILDA STREJKER OCH KLASSLAG-STIFTNING

Förvisso applåderar Offensiv de vilda strejker som sveper fram över landet, när arbetarklassen söker försvara sina positioner. Men vart vänder man sig med begäran om stöd till t ex Bil & Traktorarbetarna. Jo till SAP:s kongress: "Det vore naturligt av Socialdemokratiska Arbetare Partiet att vid partikongressen uttrycka sitt stöd för B & T-arbetarnas kamp." Man menar att: "Stödarbetet för B & T-arbetarna måste förankras i arbetarrörelsens organisationer. Men tyvärr hotas den fackliga solidariteten som är så naturlig av klasslagstiftningen... Ansvaret sträcker sig längre än till de omedelbara stöduppgifterna. Klasslagarna skall bort!" (Offensiv 7/78). Logiken i Offensivs skrivelser är minst sagt underlig. Man kräver att socialdemokrater på SAP:s kongress, som varit med om att genomföra klasslagstiftningen skall uttala sitt stöd för arbetare som i strejk vänder sig mot denna lagstiftning.

LÖNTAGARFONDERNA

Offensiv är kritiskt inställd till Löntagarfonderna utan att för den skull avvisa dem. Man skriver t ex: "Ett deläggande genom löntagarfonder under en kapitalistisk nedgångsperiod gör att de fackliga representanterna oundvikligen tvingas ta ansvar för den kapitalistiska ekonomin, för marknadshushållningen. Facket kommer att hamna i en svår dubbelposition." (TtOf) I samma skrift försvarar man arbetet inom SAP, med motivering att man måste slå tillbaka vad borgerligheten representerar och att man måste avvisa vänsterns angrepp på arbetarrörelsens organisationer. Förvisso tänker man kämpa för en socialdemokratisk valseger 1979, under parollen: Socialdemokratin till makten på ett socialistiskt program!

Offensivs svårigheter att ta ställning i löntagarfondsfrågan hänger naturligtvis samman med deras inställning till rörelsen. Man kan ju inte gärna motarbeta något som kan bli rörelsens stora valfläsk i valet 1979 eller kanske 1982 - löntagarfonderna. Vad man kan göra är då, att försöka få igenom ett så radikalt "löntagarfondsprogram" som möjligt. Och illusionen om detta bygger på en annan illusion. Tron på att SAP är ett reformistiskt parti, med en medveten strävan att genomföra socialism. Att denna illusion lever kvar hos en del socialdemokrater, tyder på att den reformistiska ideologin ännu inte är helt utdöd. En del socialdemokrater lever kvar i föreställningen att socialdemokratin tänker genomföra socialism när "tiden blir mogen". Sanningen är den att de eventuella strävanden som en gång fanns i denna riktning inte längre är levande inom socialdemokratin. Vid partikongresser och i a-maj tal visar sossar fram sin socialistiska högtidskostym, men detta är undantagen, inte regeln. Socialdemokratin idag är ett parti som vill genomföra vissa reformer, när det är ekonomiskt möjligt, för att förbättra standarden. När det inte är möjligt vältrar man utan tvekan över krisen på arbetarklassen.



ENERGIPOLITIKEN

På vilket sätt tänker sig Offensiv arbeta mot den kompakta majoritet av kärnkraftsanhängare som finns inom socialdemokratien? När SAP tillsammans med borgare och kapitalister genomför en energipolitik för kapitalets behov, tänker sig Offensiv då stanna kvar inom SAP och kämpa för en annorlunda politik? Hur länge kan man medverka i ett parti som genomför en politik som klart strider mot de åsikter man själv förfäktar?

"ENTRISM"

Idén om att kommunister skulle arbeta inom de stora reformistiska masspartierna, sk "enterism", är inget nytt. Marx gjorde detta. Lenin avisade inte tanken. Trotskij ansåg det fruktbart i visa fall. Fjärde Internationalen utarbetade 1952 riktlinjer för ett sådant här arbete inom vissa socialdemokratiska och kommunistiska partier i Västeuropa. Idén byggde på det faktum att de trotskistiska smågrupperna hade svårt att få något inflytande i arbetarklassen, men genom arbete i masspartierna skulle man kunna bygga upp ett förtroende och få gehör för sina politiska åsikter och naturligtvis försöka vinna hela partiet för sin politik. En del trotskister arbetade under 50- och 60-talen på detta sätt. Men i och med majupproret i Frankrike 1968 och dess följder i hela Europa bedömde man läget som så: "Möjligheten existerar redan nu att bilda organisationer som, fastän de fortfarande är minoritetsgrupper, likväl är förmögna till en viss handlingskraft inom vissa sektorer som kan få betydelse på det nationella planet." (P. Frank: Fjärde Internationalen - ett bidrag till den trotskistiska rörelsens historia) ser sin roll inom SSU och SAP på detta sätt, men frågan om "entrism" som taktik är dock giltig även för dom. Och har säkert diskuterats inom Offensiv. Konstigt vore det annars. Offensivs grundläggande idé går ju ut på att vinna SAP för ett socialistiskt program. För att kunna göra detta är man tvungna att arbeta inom SAP. Härigenom kommer man t ex att i valrörelsen 1979 tvingas försvara grundläggande beslut i den socialdemokratiska politiken, t ex regionalpolitiken med avfolkning av stora landsändar som följd, energipolitiken som betyder allt starkare koncentration av kapital och makt hos ett fåtal kapitalägare och deras bundsförvanter i statsapparaten, arbetarfientliga lagar mot strejkande arbetare. Är detta en socialistisk politik?

Även om en del av Offensivs allmänna syn är sympatisk så innebär deras inställning till arbetarrörelsen och dess organisationer som en helig ko en politisk impotens. Offensivarna kommer aldrig att kunna fullfölja sina politiska ambitioner om en socialistisk omvandling inom SAP.

ETT KOMMUNISTISKT ALTERNATIV

En socialistisk omvandling går via uppbygget och framväxten av en stark självständig rörelse i arbetarklassen. En rörelse som tar ställning mot facklig klassamarbetspolitik och väljer att organisera sig i arbetsplatskommittéer, en rörelse som avvisar reformistiska dimridåer att arbete och kapital kan existera på lika villkor i några slags löntagarfonder. Denna rörelse är inte beredd att köpa ut kapitalet, den skall expropria deras tillgångar. Denna rörelse är inte intresserad av att bygga upp en energipolitik där besluten och ansvaret koncentreras hos experter utan någon förankring och förtroende i arbetarklassen.

Är Offensivarna beredda att delta i en sådan kamp?

Tebus

"HOFFA" - en vänstersosse?

I förra numret bad vi om ursäkt för att vi inte tidigare noggrant observerat de olika uppfattningarna om löntagarfonder inom "arbetarrörelsen". Vi beskrev då motsättningarna mellan de inom fackföreningsapparaten som drev maktfrågan, och de inom sossepartiet som betonade kapitalbildningen. Nu får vi be om ursäkt igen. En tredje, visserligen liten, fraktion har dykt upp.

Men innan vi går in på den kan vi konstatera att på den nyligen avhållna sossekongressen så enades man - de som var där åtminstone - om att aprtiet skulle driva fondfrågan i valet 1979. Men det är fortfarande oklart om tyngdpunkten i denna valfråga ska läggas på maktfrågan eller behovet av kapitalbildning. Det är bäddat för nya fraktionsstrider...

Alldeles före SAP-kongressen passade LO:s gossen Ruda på att göra ett utspel. Hans "Hoffa" Eriksson, transportbossen, förklarade att han var emot hela idén med löntagarfonder. Han menade att om facket fick andelar i företaget, så skulle facket bli både arbetsgivare och företrädare för arbetarna. Och då kunde inte facket längre vara någon "kamporganisation".

Detta tal avvisades från LO:s sida med t att hänvisa till hur Hoffa hade gjort bort sig i andra frågor (Spanienresan, uteslutningarna ur Transport, mm) och att han tydligen inte var tillräckelig.

Vi för vår del anser att Hoffa i denna fråga har helt rätt - och där är vi i gott (?) sällskap med Sven-Ivan Sundkvist, börskommentator på Dagens Nyheter. När facket blir aktieägare i företagen, kommer de fackliga förtroendemännen i motsättning till fackets medlemsmajoritet, arbetarna. Fackgubbarna i klubb- och företagsstyrelser måste ta hänsyn både till företagskapitalet och arbetarnas intressen. Och med dagens fackföreningar är det inte svårt att inse att arbetarnas intressen kommer att komma än mer till korta än idag.

Men varför för just Hoffa fram dessa synpunkter? Vi har tidigare (AM 1/78) tagit upp såväl Transport, som Hamn och Hoffa till närmare granskning. Vi konstaterade då att de speciella omständigheter som transportarbetarna arbetar under skapar särskilda möjligheter för kamp: Transportsektorn är särskilt känslig för strejker. En strejk där får snabbt mycket stora ekonomiska konsekvenser för arbetsköparna. 1000 lastbilschaufförer i strejk i 10 dagar skulle lamslå landet, medan 5000 gruvarbetare kunde strejka en månad utan att det fick särskilt stora effekter inom andra branscher. På grund av detta kan Hoffa alltså driva sina egna linjer i avtalsrörelser och i andra sammanhang.

Men varför är då inte Hoffa, som de andra förbundsbossarna, intresserad av löntagarfonder? Ja, vi menar inte att det beror på att han intagit en korrekt revolutionär ståndpunkt i förhållande till fonderna. Nej, det är betydligt enklare än så. De övriga fackförbundspamparna ser fonderna som den stora chansen till att få



Sven Olling

Lönestopp i Norge

Här i Sverige har SAF och LO kommit överens om ett slags lönestopp: i det centrala avtalet förbjuder man löneökningar över en viss gäns. Det är detta som t ex arbetarna på Bil & Traktor slåss emot. I Norge har man tvingats gå mer radikalt tillväga. Där har den socialdemokratiska regeringen infört pris- och lönestopp. Detta beskrivs närmare i nedanstående artikel, som är skriven av en kamrat i Norge. Vi Publicerar den på norska, bl a därför att vi har en hel del läsare i Norge. Kom gärna med synpunkter på detta med artiklar på norska, för vi hade tänkt välkomna fler bidrag från och om Norge på norska...

Nå rammes (1) arbeiderklassen i Norge for fullt av kapitalismens krise. Regjeringa har innført økonomisk unn-takstilstand. Med virkning fra 12 september er det forbudt med lønns-økninger, og overtredelser vil trolig bli straffet med bøter.

Den sosialdemokratiske regjeringa har innført en fullstendig pris og inntektsstopp fram til 1980. Nordmennene har levd over evne (2), kostnadsnivået i eksportindustrien er for høyt til at det kan konkurrere tilfredsstillende på det internasjonale marked. Derfor må lønningene ned, sier borgerlige økonomer.

Mens den internasjonale krise ble alvorligere, klarte Norge seg bra en stund pga. forventede inntekter fra olja i Nordsjøen. Krise internasjonalt har blitt verre, oljeinntektene har latt vente på seg og kostnadene i Nord-

Regjeringen har "offisielt" satset på full sysselsetting. Samtidig har man tenkt å skjaere ned på støtten til de svakere bedriftene (3)! Fortsatt snacker man om full sysselsetting, men forbereder seg på omfattende arbeidsløshet til vinteren. Pris- og inntektsstoppen endrer ikke dette og full prisstopp kan det heller ikke bli. Det er ikke mulig å hindre en prisstigning på 4-5% på importerte varer. Derfor betyr lønnsstoppen en real-lønnstilbakegang for hele arbeiderklassen!

Borgerlige og sosialdemokratiske økonomer mener tiltakene (4) er nødvendige, kanskje ikke harde nok og mener de skulle ha kommet for. Vedtaket (5) kom opprinnelig i dektets form fra regjeringen og illustrerer på hvilken udemokratisk måte (6) (sjøl (7) fra borgerlig demokratisk standpunkt) tiltakene er blitt gjennomført.

LO hadde ingen protester å komme med; godkjente lønnsstoppen for å bevare en (illusorisk) full sysselsetting. Fagforeningsbyråkratene har altså godtatt at tilkjempede rettigheter som forhandlings- og streikerett settes ut av spill med et pennestrik!

For marxister er det klart at krise skyldes kapitalens overakkumulasjon. Profitten er blitt for lav til at det lønner seg å investere på nytt. Det produseres kapitalvarer som ingen er interessert i å kjøpe. For kapitalisten synes det som om omkostningene er for høye pga. arbeidernes lønninger, slik at de ikke kan produsere så billig at får solgt sine produkter. Derfor veltes ansvaret og byrdene av krise over på arbeiderklassen. Protester fra arbeidsplassene kom

større inflytande genom att kunna avancera i företagets styrelser. Men pamparna i Transport? Vilka styrelseposter i vilka företag kommer löntagarfonderna att öppna för dem? Städfirmor, taxibolag, åkerier, kommunala hamnar - och de är ju i inte så lockande att hamna i styrelsen för. Dessutom måste ju företagen ha minst 500 anställda för att omfattas av fonderna.

Dessutom kommer andra fackföreningsgubbar i företagsstyrelserna att utgöra ett direkt hot mot många av Transports medlemmar. Den minnesgode kommer kanske ihåg bråket mellan Transport och de övriga LO-förbunden angående paragrafen om entreprenadfirmor i MBL. Facket skulle få veto-rätt när det gällde arbete som utfördes av sådana som inte var anställda på företaget ifråga. Transport motsatte sig kraftigt detta, då många transportanställda har just entreprenadjobb. Nu har det visat sig att fackets möjligheter att bli av med entreprenadfirmor via MBL är mycket små. Men om facket satt i företagsstyrelsen så skulle man suveränt kunna bestämma vem som skulle utföra olika arbeten på företaget. Och då skulle jobben i första hand gå till medlemmar i det egna förbundet, Fabriks, Gruv, Metall osv, hellre än till de i Transport. Därför hotar löntagarfondernas styrelserepresentation Transport och Hoffas makt.

Det är egennyttan som fällt avgörandet för Hoffa. När han och hans kumpaner i Transport inte skulle få några fördelar av fonderna, utan tvärtom på sikt hotas av dom, kunde han kosta på sig att vara radikal. Det kan ju alltid ge lite mer förtroende för en så skamfilad profil som Hoffas - att tala om facket som "kamporganisation". Bara det inte är någon som tar honom på orden, som t ex hamnarbetarna gjorde. Då visar han att han är samma gamla LO-boss.

LO-byråkratiet, fikk en viss oppslutning, LO hevder at bare 7000 var i streik, men arrangørene hadde fått til-sagn om oppslutning fra ca. 30 000. Klubber og foreninger som representerer mange flere har vedtatt protester i form av brev og resolusjoner. Likevel er ikke dette den proteststorm man kunne vente. Den kommer vel kanskje først når følgene av lønnsstoppen blir merkbar for den enkelte lønnstaker.

Det må i tida som kommer ikke bli noe hovedpoeng i regjeringas udemokratiske framgangsmåte. Heller ikke politisk streik kan vaere ei riktig linje i seg sjøl. Arbeiderklassen må sjølsagt motsette seg en reduksjon i sin levestandard som rsultat av økt utbytting (8). Dette kan skje ved at man konkret nekter å godta lønnsstoppen og stiller lønnskrav lokalt. Klassen må også vaere beredt til å streike for sine krav, uansett om dette er "lovlig" eller ikke. Disse aksjonene må naturlig nok organiseres i sjølstendige streikekomiteer. Kommunistar må bruke anledningen til å forklare krisas årsak, ta opp korporativismen som sosialdemokratiet står forog presentere kommunismen som arbeiderklassens løsning på kriser og all annen elendighet kapitalen steller i stand. Og det må understrekes at det bare er arbeiderklassens egen kamp som fører fram.

ORDFÖRKLARINGAR:

01a. N.

- 1) Rammes = drabbas
- 2) Evne = tillgångarna
- 3) Bedriftene = företagen
- 4) Tiltakene = åtgärderna
- 5) Vedtaket = beslutet
- 6) Måte = sätt



"ARVSSYNDEN"



Debatten om Vietnam och Kampuchea breder ut sig i den svenska pressen. De intellektuella har svårare att ta ställning idag än för tio år sedan.

Denna artikel är ett svar till P O Enquists debatt med Jan Myrdal i Aftonbladet. Artikeln har skickats till Aftonbladet men där fanns ingen plats för den.

Nu har jag, för vilken gång i ordningen vet jag inte, fått höra att jag är medansvarig i västkaptalismens skövling och exploatering av länderna i den Tredje Världen. Och att jag således inte har någon rätt att uttala mig om förhållandena i vissa av länderna i Tredje Världen. Närmare bestämt de länder där västkaptalismen och dess medlöpare kastats ut.

VÄSTERLANDETS ARVSSYND

Den här gången är det P O Enquist som vevar detta gamla trötta positiv. Inte oväntat sker detta i *Aftonbladet*, i en historia som betitlats "Nu börjar hetsen mot Vietnam igen". Artikeln, eller snarare kåseriet, är inte på något sätt anmärkningsvärt inom sin genre. Men den duger att tas till utgångspunkt för en kritik av genren som sådan: myten om västerlandets arvssynd.

Det är vi "västerlänningar" som gör slut på jordens energi- och råvarutillgångar. Det är vi "västerlänningar" som med vårt kulturimperialistiska påfund fördärvar harmoniska samhällsformer i Tredje Världen. Det är vi "västerlänningar" som dömer Sydafrikas svarta till slavarbete i Transvaals gruvor och Thailands bondflickor till prostitution i Bangkok. Om man får tro Enquist är det också vi "västerlänningar" som bombat Kampuchea tillbaka till stenåldern.

Det är faktiskt inte klokt så mycket man hunnit med mellan varven. Samtidigt som man gått och jobbat 8 timmar om dagen, försökt få pengarna att räcka till mat, hyra och räkningar, suttit och slappat framför TV:n nån gång då och då, försökt göra en insats för klasskampen, så har man farit fram som en ren djävul nere i Afrika, Sydostasien och Latinamerika. Rent symboliskt, liksom. I egenskap av "västerlänning".

KNIP IGEN

Men inte mera symboliskt tydligen än att man rent konkret ska hålla käften om vad man anser om tex utrymningen av Phnom Penh i april 1975. Åtminstone om man får tro P O Enquist. Han skriver:

Jag försökte sedan säga att vi i den industrialiserade världen, som via USA nu i årtal bombat detta fattiga bondeland tillbaka till stenåldern, faktiskt borde hålla inne med vårt moraliserande och hålla käften ett tag medan de skötte uppbyggnaden på sina egna villkor.

"Vi" ska hålla käften ett tag. Att Pentagon, USA:s regering och den amerikanska bourgeoisin borde hålla käften om förhållandena i dagens Kampuchea, det kan jag livligt hålla med om. Men vem är jag att ställas upp vid sidan av sådana "storheter"? Svar: "västerlänning".

Enquist får ursäkta, men jag vägrar ta ansvar för dom handlingar som beslutats och begåtts av monopolkapitalister, krigsherrar och regeringar i USA och Västeuropa. "Vi i den industrialiserade världen" består till 90-95 % av människor vars möjligheter att styra de avgörande politiska besluten är ytterst begränsade, för att inte säga obefintliga. Existensen av parlamentariska institutioner i vissa av dessa länder förändrar ingenting i sak.

alltid. Att vägra acceptera systemets sk spelregler. Då klassas man som terrorist, med allt vad det innebär.)

SKAMMENS KLÄDNAD

Somliga författare och skribenter har ett visst medansvar för monopolkapitalismens härjningar. Nämligen som aningslösa skönmålare. Att tex ha sysselsatt sig med litterära och estetiska problem isället för världsfrågorna under 50- och 60-talen. Med tiden har en del av dessa skriftställare "vaknat upp" och insett vilken roll de tidigare spelat. Det är väldigt bekvämt att i det läget drapera inte bara sig själv och den västerländska kultureliten, utan hela "västerlandet" i en slags kollektiv skammens klädnad. Alltid kan det bidra något till att göra den personliga skamkänslan lite mindre.

Den här slappa attityden har fått en viss spridning bland de kulturellt tongivande kretsarna och kommit att intas även av litteratörerna som inte har någon personlig del i dessa tidigare skönmålningar. I vad mån P O Enquist känner sig medansvarig undandar sig min bedömning, eftersom jag inte är närmare bekant med hans tidigare skrifter. Men jag ber honom vänligt men bestämt att inte dra in mig och hundratals miljoner vanliga kneigare i en diskussion som handlar om "västerlandets" skuld och skyldighet att hålla käften.



Arbetsintensivt konstruktionsprojekt i dagens Kampuchea.

KLASSER

Att skriftställare och andra "kulturarbetare" kan utveckla föreställningar om "västerlandet" som en enhetlig kategori människor beror nog inte enbart på att somliga av dem har dåligt samvete för tidigare (medvetna eller omedvetna) försvand. Litteratörens klassmässiga situation, eller snarare det klassmässiga vacuum han befinner sig i, underlättar för honom att halka in i tankebanor där han åtminstone tillfälligt bortser ifrån att människosläktet är *skittat*, indelat i klasser. Både i "den industrialiserade världen" och i den Tredje Världen.

Det är sant att det är en fantastisk materiell, kulturell etc

kneigare och dom som idag lever som något slags lantarbetarproletariat på Kampucheas risfält. Men vi har ändå vissa saker gemensamma: Vårt eventuella välstånd är *villkorligt* och avhängigt ekonomiska faktorer och beslut som vi *saknar verklig makt över*. Inte bara vårt materiella välstånd, utan också frågor om krig eller fred, om vi ska ha arbete eller inte och i så fall vilken typ av arbete, var vi ska bo, vad vi ska läsa i tidningarna och höra på radio, allt detta *bestäms av andra*. Nämligen av makthavande skikt och klasser som utgör väldigt små grupper i samhället, ibland kallade eliter.

Evakueringen av Phnom Penh 1975 är ett exempel på ett beslut som *fattades* av kanske ett halvdussin människor, *effektuerades* av kanske tiotusen som betröts att bära vapen, och *berörde* en och en halv miljon människor. Detta mönster är det ständigt genomgående, i Kampuchea 1975 såväl som i Sverige 1978. Att störta detta mönster i gruset, det är min målsättning som proletär, socialist och demokrat.

Min solidaritet och mitt intresse gäller inte "vietnameser" eller "kambodjaner" i största allmänhet. Det gäller Vietnams och Kampucheas proletariat, och dess kamp och ansträngningar att skaffa sig kontrollen över de mekanismer som styr deras tillvaro.

ELITER

P O Enquist tillhör inte dom människor som överhuvudtaget är istånd att tänka i sådana banor. Han tänker i eliter. Bra eliter och dåliga eliter. För honom är ett projekt som syftar till att upprätta en verklig basdemokrati, vare sig det nu gäller Sverige eller Kampuchea, lika "utopisk" som tanken var för 20 år sedan att "världens starkaste krigsmaskin" (USA) skulle kunna få på nöten i Indokina.

Eftersom jag inte delar Enquists elitcentrerade perspektiv, anser jag mig vara i min fulla rätt att kritisera den officiella politiken i Vietnam och Kampuchea. Jag lastar inte det indokinesiska proletariet för något, inklusive det krig som nu pågår. Däremot de härskande grupperna som förverkat det förtroende som gavs dem under befrielsekampen.

VARFÖR KRIG?

Med stor skicklighet lyckas Enquist kryssa förbi den allra hetaste potatisen i dagens Indokina, nämligen den väpnade konflikten mellan Vietnam och Kampuchea. Inte så att han inte nämner den. Utan så tillvida att han inte gör ens ett försök att förklara den.

Personligen är jag av den uppfattningen att vanliga, arbetande människor inte har några motsättningar till andra av samma slag, inte ens på andra sidan om en statsgräns. Åtminstone inte så starka motsättningar att man slår ihjäl varandra. Tvärtom anser jag att krigshistorien är historien om hur de härskande klasserna hetsat sina respektive proletariat mot varandra. Utan att dessa proletariat egentligen haft något otalt med varandra.

Därför är det väldigt svårt för mig att förstå vilka drivkrafter som skulle kunna få vanliga risodlare i Kampuchea och Vietnam att göra raider mot varandras byar; plundra, bränna och slå ihjäl.

Kriget blir helt oförklarligt om man inte erkänner att det råder en skiktning av dessa samhällen. I likhet med andra stater. Om man inte tar med i analysen existensen av

ledande grupper som har inbördes motsättningar till varandra. Motsättningar som i grund och botten *inte* delas av massorna i Kampuchea och Vietnam.

"VI OCH DOM"

När Enquist talar om Kampuchea och Vietnam låter det inte så. På samma sätt som han talar om "vi" som en enhetlig flock västerländska busar, talar han om "dom", vietnameserna och kambodjanerna, som om det rörde sig om en stam jämlika medborgare som fattar alla samhälleliga beslut på demokratisk basis. Vi har ingen rätt att moralisera över "deras" beslut, för dom sköter uppbyggnaden på "sina egna" villkor. Etc, etc.

Enquist hade gjort det betydligt enklare för sig om han öppet talat om denna skiktning i de indokinesiska samhällena, och valt att framställa den som oundviklig, en historisk nödvändighet. Istället försöker han sopa den under mattan.

För mig är kriget mellan de bägge grannstaterna det kanske allra tyngst vägande argumentet varför vi som en gång, här på hemmanplan, var engagerade i kampen mot USA-imperialismen idag måste *markera* inte dölja, skiktningen av de indokinesiska samhällena. Det vore väldigt olyckligt om en föreställning skulle slå rot i det allmänna medvetandet som innebär att vietnameser och kambodjaner har ett allmänt "krigstokigt" kynne. Vi måste påpeka att detta krig, lika lite som det förra, har valts av de indokinesiska *massorna*. Bäggarna har påtvingats dem.

SANNINGSSÄGAREN, MYRDAL

Eftersom Folkrepubliken Kina tagit ställning för Kampuchea i den pågående konflikten, ligger det i Kinas intresse att den bild som sprids av Kampuchea är så positiv som möjligt. Då Kina har en mängd oreserverade beundrare världen över även inom publicisternas skara, har det inte saknats artiklar och reportage som försökt göra en nog så idyllisk bild av Kampuchea (även om det ibland lyser igenom att det skett med viss möda). Till dessa oreserverade Kina-megafoner måste vår inhemske titan Jan Myrdal räknas.

Jag tror inte någon kan beslä Myrdal med att ha skrivit *en enda rad* som inte överensstämmer med de för tillfället härskande opinionerna i Kina. Åtminstone om man begränsar sig till hans produktion de senaste tio åren. Det förmenar ingen att ha sympatier åt det ena eller andra hållet. Men när det som i fallet Myrdal skett med en sådan anmärkningsvärd konsekvens (och fö också uppfinningsrikedom), även i fall då varje normalt funtad människa borde lämnat utrymme för vissa reservationer, kan man helt enkelt inte åberopa denne skribent som sanningsvittne. Vad han skriver i en artikel kan mycket väl vara sant, men bara om och i den mån sanningen tillfälligtvis överensstämmer med hans övergripande syfte.

FARSEN

När Myrdal skriver ett reportage om Kampuchea för Fib/Kulturfront är dess "källvärde" således lika med noll. Icke desto mindre har P O Enquist uppskattande ord till övers för detta reportage. Artikeln är enligt honom "utmärkt och informativ".

Först när Myrdal kommer in på pitllet "vietnamesiska grymheter mot kambodjans civilbefolkning" vill

VAD BETYDER MULLVADEN



Husen på Krukmakargatan rivs nu ett efter ett. Svenska Bostäder har väldigt bråttom med att riva, så bråttom att man inte vill vänta på tillstånd att riva alla husen på en gång. Däremot behöver man inte specialtillstånd för att riva ett hus. Ett sätt att kringgå byråkratin, för ingen tvivlar väl på att de skulle få ett sådant tillstånd.

Den "mjuka" linje som byråkratin tidigare tillämpat genom att försöka skrämma bort ockupanterna med Svea rikas lag och justitia misslyckades, så man blev tvungen att ta i med vita handskarna, snutens smutsiga händer. Polisens taktik var densamma, dvs "mjuk", man försökte svälta ut ockupanterna, men inte heller denna *officiella* taktik lyckades. Man blev tvungen att med våld avhysa ockupanterna. Och snutens agerande har knappast höjt deras aktier i våra ögon.

OCKUPATIONEN

Det var för cirka ett år sedan som Krukmakargatan ockuperades. Husen var hotade av rivning och det fåtal hyresgäster som bodde kvar, och som länge fört en kamp för husens bevarande, ropade på hjälp.

Men för att förstå kampen måste vi gå längre tillbaka i tiden. Våren -77 bildades Ekopositivet som skapade mass-teatern mot kärnkraften. Aktionsgruppen Jordarbete bildades och det gamla kravet på ett miljöhus ströks under i och med ockupationen av disponentvillan, vid Münchenbryggeriet, men protesten klingade ohörd och ockupationen upphörde efter några dagar.

Sommaren -77 arrangerades Skeppsholmsfestivalen med fria teater- och musikgrupper där publiken på ett mer aktivt sätt deltog i aktiviteterna. Samtidigt hade aktionsgruppen "Stoppa rivningarna vid Hornsgatan" i flera år jobbat med att uppvakta politiker och med namninsamlingar för att rädda Hornsgatan. Till viss del hade man lyckats, men nu

gällde det husen på Krukmakargatan 6, 8, 10, och 12 som var hotade av rivning (de ligger alldeles bredvid Hornsgatan). Jordarbete och aktionsgruppen tog kontakt med varandra. I oktober -77 ockuperades husen på Krukmakargatan.

POLITISKT MEDVETANDE UTVECKLAS

I kampens början saknades perspektiv på kampen, man krävde kontrakt för alla som flyttade in. Men kritiken blev alltför stark (man anklagades för att vara bostadstjuvar) och diskussioner tog fart och man började ställa mer allmänna krav, som sanering på de boendes villkor, stoppa rivningsraseriet, m m och samtidigt utvecklades olika samlevnadsexperiment. Mot slutet av kampen retirerade mullvadarna och ställde bara kravet på en opartisk utredning om husens grunder.

VILKA DELTOG I OCKUPATIONEN

Den sociala grupp som bar upp ockupationen kan grovt karakteriseras som människor som på ett eller annat sätt protesterat mot prylsamhället, Svenssons-livet och att knega hela livet ut. Det har tidigare för dessa grupper funnits ganska stora marginaler för deras "frigörelse". Billiga omoderna bostäder på rivnings eller andrahandskontrakt har det funnits relativt gott om, liksom relativt gott om arbete att välja mellan. Men deras bostadssituation och arbetssituation har försämrats och det är utifrån detta vi måste se mullvadskampen i stort. Vi tror nämligen inte att kampen enbart byggs upp på några ideer om att bevara kulturella värden eller något sådant, även om de kan spela en viss roll. Det är därför ganska avslöjande att man i början hade vissa ideer om att kunna bo kvar i husen. Men denna tendens är inte något som omfattas av alla bland mullvadarna, utan det fanns också en grupp som mer allvarligt syftade till att göra mullvaden till en politisk manifestation.

Huruvida mullvadarna var flummiga eller ej, hur många arbetare som deltog i kampen är inte det intressantaste. Vi måste erkänna den sociala grupp som mullvadarna utgjorde och förstå vad detta betydde för kampens utveckling och former.

ARBETARKLASSEN

En viktig aspekt av detta är hur arbetarklassen i förorterna ställt sig till ockupationen. Mullvadarnas situation i Stockholms innerstad skiljer sig ju radikalt från deras. Men samtidigt finns det ett missnöje med de höga hyrorna och miljön (lekplatser, daghem, social isolering, m m). Trots dessa skillnader finns det ett visst utrymme för att mullvadarnas kamp kan nå ett gensvar hos arbetarklassen. Men vi kan inte påstå att detta gått längre än till allmänna sympatier och ett passivt ställningstagande. Och det förekommer minst lika mycket av det rakt motsatta, som är en reaktion mot "flummigheten" och den trots allt privilegierade situation som delar av mellanskikten befinner sig i.

Kampen i förorterna gäller som vi nämnt delvis andra frågor och kommer ännu inte att ta sig samma uttryck som kampen för Mullvaden har gjort. Skillnaden är framförallt att mullvadarna har "råd" att föra en sådan kamp utan att de blivit tvingade till det. Medans arbetarklassen *har mycket mer att förlora*, har inget att falla tillbaka på än sig själva. Arbetarklassen kommer att ta kamp för sina intressen när det blir nödvändigt, dvs när de blir tvingade till det.

MULLVADENS BETYDELSE

Om vi ska väga oss på att göra några bedömningar av kampens betydelse, så kan vi inte tillskriva den någon större roll. Åtminstone inte om vi jämför den med gruvarbetarstrejken 1970-71 eller Bil & Traktorstrejken.

Vi ska akta oss noga för att övervärdera kampens betydelse, vilket är lätt gjort om man bara ser till kampens

form (ockupation) och inte ser till vilka som för kampen och deras materiella intressen. Först då vi gör en sådan bedömning kan vi värdera kampen.

Det är ju väldigt lätt att dras med i en kamp som försigår i ens närhet där allt annat tycks stå stilla. Den betydelse kamp av typ Mullvaden kan få får den först i ett sammanhang då arbetarklassen är i rörelse, i annat fall riskerar den att bli isolerad eftersom den bärs upp av en liten isolerad grupps intressen, vilka inte deltar i arbetarklassens kamp. (Vart tog t ex mullvadensympatisörerna vägen när demonstrationen för Bil & Traktorarbetarna genomfördes?).

Trots detta kan kampen tjäna som inspirationskälla och exempel på hur man kan kämpa. Den kan som exempelvis Mullvaden visa på vad en kollektiv handling och styrka kan leda till.

Det är viktigt att vi inte stannar kvar i någon slags nostalgi kring Mullvaden. Kampen måste fortsätta, men där vi ska koncentrera våra krafter ligger inte i en kamp som Mullvaden. Den kampen måste föras ute i de proletära bostadsområdena mot höga hyror och dålig bostadsmiljö. I denna kamp måste ett perspektiv på bostadspolitikens överhuvudtaget i det kapitalistiska samhället föras in. Vi måste klart visa sambandet mellan kapitalets profitproduktion även på bostadsmarknaden och höga hyror och dålig bostadsmiljö.

Vi återkommer i nästa nummer av ARBETARMAKT med en sådan koppling och analys.

A.F. & S.Ö.

arvsyndan forts...

inte Enquist vara med längre. Då späder man nämligen på klichen om "grymma viet congs" och går "stormakten Pekings" ärenden. Då är det, som artikelns titel anger, "hets mot Vietnam". Enquist och Myrdal tillhör samma publicistiska etablissemang. Det kan således inte ha undgått Enquist att Myrdal gått "stormakten Pekings" ärenden i tio år.

Man kan inte, utan att vara helt okunnig eller spela okunnig, se Myrdals negativa uttalanden om Vietnam skilt från hans positiva skildringar från Kampuchea. Bägge är avhängiga Kinas utrikespolitiska intressen. Enquist väljer emellertid att spela kunnig. Han har sin egen byk att tvätta i fallet Kampuchea och tar tacksamt emot varje handtag han kan få.

Så uppstår då en tillfällig värdegemenskap mellan sossen Enquist på Aftonbladet och maoisten/reaktionären Myrdal, för vilken endast Fib/Kulturfronts och Svenska Dagbladets spalter numera står öppna.

Den "progressiva"journalistikens farsartade prägel blir för vart år alltmer markerad.

OCKUPANTERNA SEGRADE !

I förra numret av ARBETARMAKT berättade vi om ockupationen av Landstingshuset i Stockholm. Det var personal och patienter och f d narkomaner på Långbro sjukhus som genomförde en dryg veckas ockupation som protest mot att en avgiftningsavdelning hade stängts. Artikelns skrevs mitt under aktionen. Vi ska här kort beskriva vad som hände sedan.

BRETT STÖD

Aktionen hade stöd av hela narkomanvården i Stockholm, av alla behandlingshem som berörs av att avgiftningsplatserna är för få, av flera personalgrupper på socialbyråer och andra enheter som direkt berörs av att en viktig del i behandlingskedjan läggs ner. Det stora stödet från personal och patienter och f d missbrukare måste ses som ett uttryck för en djup oro inför den sociala nedrustning som pågår inom kommun och landsting och som vi självklart måste bekämpa.

barnavård, åldrvård och sjukvård. Också på dessa arbetsplatser måste vi delta i kampen mot nedläggningar. Även om anställningstryggheten är större inom den kommunala och statliga sektorn, så drabbar t ex en stängd avgiftningsavdelning en grupp som redan är hårt drabbad av det kapitalistiska samhällets förtryck. Under juli månad - som är "lågkonjunktur" för knarkare - måste man avvisa 50 människor som sökte vård på den enda avgiftningsavdelning som var öppen i Stockholm!!

POLITIKER OCH BYRÅKRATER FICK GE SIG

Ockupationen genomfördes under en dryg vecka. Hela dygnet fanns det personal och f d missbrukare på Landstingshuset. På ockupationens nionde dag sammanträdde ledande politiker och byråkrater inom sjukvården och socialvården och kom fram till följande lösning: En f d disponentvilla på Långholmen, Karlshäll, skulle senast inom tre veckor hyras av kommunen och ställas till

Den stängda avd 51 skulle då få flytta in i avd 53:s lokaler inom sjukhusområdet. Detta har inte uppfyllts. Ett par veckor efter ockupationen meddelades att lokalerna måste renoveras, att detta skulle ta tre veckor och att man då skulle flytta in. Men dessa lokaler repareras fortfarande, och inom Långbro narkomanvårdsavdelning undrar man för närvarande om det blir evighetsreparationer...

Personalgruppen på avd 51 skulle inte splittras upp under väntetiden. Detta har faktiskt hållits.

En klar vinst av hela aktionen var att de olika narkomanvårdsenheter inom kommunen och landstinget ställde upp någotsånär och att detta är den första militanta aktionen som man gör gemensamt. Dessutom har säkert många av de f d missbrukare som deltog fått en kunskap om hur man organiserar en aktion, hur man genomför den och att en kamp mot vissa bestämda mål faktiskt kan löna sig! Vilket inte är ett helt förkastligt behandlingsresultat.

CENTERNS KAMP FÖR KÄRNKRAFT

Vad har egentligen centerpartiets deltagande i regeringen inneburit? Centerns ständiga opportunism i regeringsställning har inte inneburit något annat än att kärnkraftsrörelsen till stor del avvärjats. Än en gång har det visat sig vad reformism och parlamentarism leder. Än en gång står det klart att rörelser och kamp måste föras på utomparlamentariska vägar

Det har varit "regeringskris". En borgerlig regering har avgått och en ny tillträtt. Några större konsekvenser för arbetarklassen kommer inte detta regeringsbyte att få, lika lite som när vi sist bytte borgarregering, 1976. (Någon kanske misstänker ett skrivfel, men vi anser faktiskt att varje regering i ett kapitalistiskt land med nödvändighet är borgarklassens regering, vad sedan de ingående partierna kallar sig.)

Regeringen Fälldin lyckades dock med något som en sosse-regering aldrig skulle lyckats med, nämligen att bryta ner kärnkraftsmotståndet *inifrån* anti-kärnkraftsrörelsen. Centerns hela agerande är så konsekvent mot kärnkraftsrörelsen, att man skulle kunna tro att det hela var planerat av kärnkraftsföretagen själva. Det menar vi nu inte är fallet, men låt oss granska Centerns olika turer lite närmare.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Förutsättningarna 1975 var: En allt starkare rörelse mot kärnkraften formeras. Den diskuterar inte bara alternativa energiformer, den börjar också diskutera ett alternativt samhälle. Mot denna rörelse formeras snabbt en kampanj, ledd av de kapitalgrupper som står främst i skottlinjen: kraftföretagen. Dessa är naturligtvis uppbackade av det övriga kapitalet, och dess politiska företrädare: Moderaterna och socialdemokratin. Denna kampanj kom med alla möjliga och omöjliga argument för barför kärnkraft behövs, och försökte skydda undan riskerna med kärnenergin.

Men det finns i all krigsföring någonting som är lika viktigt som det öppna motståndet - nämligen att desorientera, splittra och avleda fienden. I detta fallet gällde det att avleda kärnkraftsmotståndet i ofarliga banor. Detta har nu aldrig kraftföretagen eller andra kärnkraftsförespråkare, oss veterligt, medvetet gjort. Man har inte heller behövt göra det. Man har haft Centern.

OPPORTUNISM

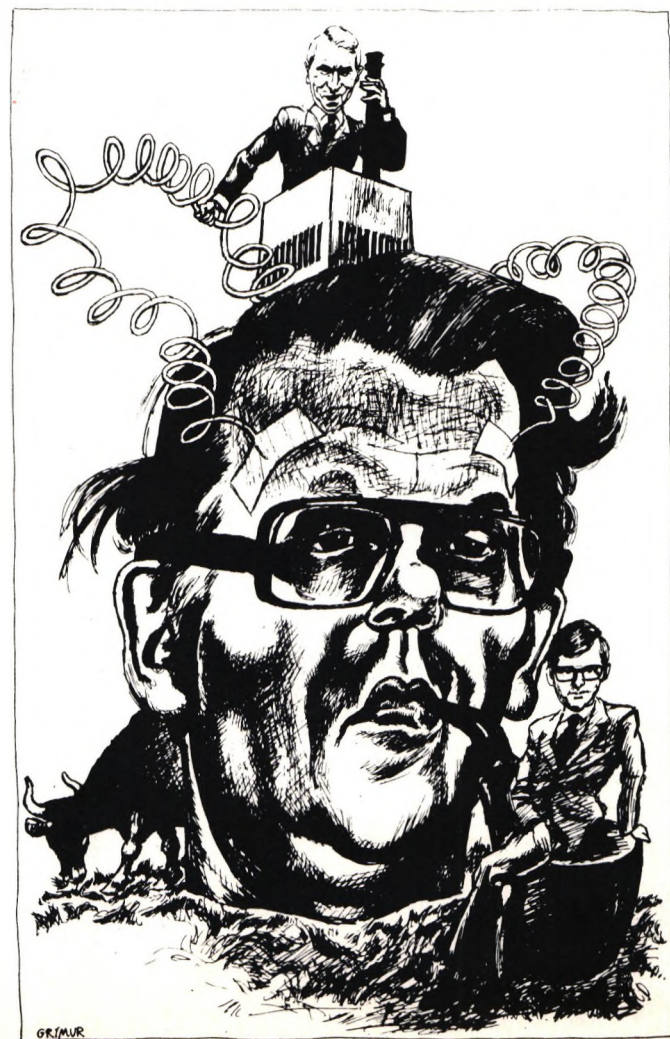
I kraft av att ha rötter i ett landsbygdsparti har Centern framstått som ett "miljöparti" - och Centerns partistyrrelser har vetat att utnyttja detta. De har lyckats samla många ärliga miljö-kämpar inom sina led. Människor som sett Centern som ett sätt att göra något åt miljöproblemen *här och nu*.

När så kärnkraftsrörelsen växte sig stark, visste Centerns partistyrrelser på besked: Satsa på att få väljarstöd bland de som är mot kärnkraften. Ja man kom t o m att gå än längre. Gör kärnkraften till en huvudfråga i valet och vinn röster på det. Och kärnkraftsrörelsen gick med på detta. Visserligen tveksamt, men ändå. Vänstergrupper som var mot kärnkraften (bl a KAF och FK) underordnade uppgiften att föra fram det socialistiska perspektivet, under enighet med borgarna i Centern och KDS. En socialistisk miljöbulletin blev den allmänna *Miljötidningen*. I demonstrationer mot kärnkraften, som i Barsebäck 1977, förbjöds röda fanor, medan Centern fick föra fram sina gröna. Den utomparlamentariska kampen reducerades till en kamp för folkomröstning, där Arbetsgruppen för folkomröstning t o m kunde tänka sig att samarbeta med kärnkraftsanshänkarna för att få till stånd en sådan folkomröstning!

AVVÄPNINGARNA

I och med Centerns, Folkpartiets och Moderaternas valseger påbörjade Centern sin nedrustning av kärnkraftsmotståndet.

Avväpning 1. Centern vek med en gång från vallöften om en omedelbar avveckling av kärnkraften, till att börja tala om en "parentes", dvs en period under vilken man skulle använda kärnkraften. De kärnkraftverk som var igång, samt de som var klara att laddas, fick tillstånd för fortsatt drift, respektive att laddas. Detta startade debatten om



Fälldins *svek*. Men många anser nog att Fälldin trots allt *motverkat* kärnkraften och därför inte svikit. Många har fått acceptera att vi ska använda de kärnkraftverk som är klara.

Avväpning 2. Denna kom i och med villkorslagen. Alla de problem som förts fram av såväl anti-kärnkraftsrörelsen som Centern reduceras till en "villkorslag". Denna lag tar nästan bara upp problemet med avfallet. Hela problematiken med säkerheten i kärnkraftverken, risken med verken i krig eller vid terroraktioner, problemen med att skaffa fram bränsle, problemen med en komplicerad teknologi, alla dessa är som bort-sopade ur diskussionen. **Avväpning 3.** Genom Centerns utspel i regeringen har hela kärnkraftsfrågan getts ett än mer parlamentariskt perspektiv än tidigare. Dvs frågan om *hur* kärnkraften ska stoppas har fått ett svar: "Genom Fälldins agerande i regeringen." Diskussionen om ett annat samhälle har kommit i bakgrunden.

Avväpning 4. Genom det senaste regeringsbeslutet angående villkorslagen, där man underkände ansökningarna om laddning *enbart* utifrån att kraftbolagen inte borrar tillräckligt i urberget, har man reducerat hela frågan om kärnkraft eller inte till om det finns berg som är stabilt nog för slutförvaringen. Inte ens i villkorslagens reducering av problematiken till avfallsfrågorna (Avväpning 2 ovan) var tillräcklig. Hela problemet med om det går att upparbeta avfallet i en fabrik i Frankrike som inte finns och där arbetarna inte vill befatta sig med avfallet har Centern sopat bortmed ett penndrag.

Avväpning 5. En del har ju krävt folkomröstning om kärnkraften, som ett medel för att bredda debatten bl a. Detta förslag har Centern lyckats förlöjliga genom att föreslå en folkomröstning om vi ska ha 10 eller 11 kärnkraftreaktorer.

Avväpning 6. Alla dessa avvapningar skulle framstå som svek, om inte...

att på kapitalets order ladda reaktorer skulle ju Centerns väljare förlora förtroendet för Fälldin och Centerns motstånd mot kärnkraften. Man kanske skulle börja ta till utomparlamentariska metoder...

NU DÅ?

Som vi kan se har centern alltså inte ens i begränsad omfattning stoppat kärnkraften, utan istället har man hjälpt till att röja undan motståndet mot den. I så gott som varje sak Fälldin företagit sig i kärnkraftsfrågan, har det tjänat kärnkraftsförespråkarna. Och något annat är inte att vänta från aningslösa liberala borgare som Centern. Centern är ett borgerligt parti som agerar inom de ramar som kapitalet ställer upp.

Men vänstern inom antikärnkraftsrörelsen (som KAF och FK) borde kunna vetat bättre än att skjuta socialismen och det utomparlamentariska arbetet i bakgrunden.

Hela Centerns handlande i kärnkraftsfrågan kan ses som en illustration till vad vi menar med att avvisa reformism och parlamentarism. Vi är inte emot reformisterna därför att de har *"en annan väg"*, utan därför att de i praktiken motarbetar kampen. Många som röstade på Centern i valet 1976 är säkert uppriktiga kärnkraftsmotståndare. Men när deras motståndarbete ledde in i riksdagen, vändes detta arbete mot själva kampen, som vi visat här ovan. Det är alltså inte bara kampfrågorna som är viktiga, även kampsättet är av avgörande betydelse. Just för att reformism och parlamentarism leder till rakt motsatt resultat, kan inte revolutionärer och socialister enas med reformister och borgare i kampen mot kärnkraften.

Den enda framkomliga vägen för antikärnkraftsrörelsen är att stå klart utom- och antiparlamentariskt, samt att förklara att kärnkraften kan vi först bli av med i ett samhälle där *vi*, och inte kapitalet kontrollerar utvecklingen - dvs ett socialistiskt samhälle.



ENERGIN